

DOMOLJUB

Glasilo Jugoslovanske Kmetijske Zveze

Izhaja vsako sredo ob 5. uri zjutraj. — Cena mu je 30 K na leto. —
Za inozemstvo 50 K.
Posamezne številke se prodajajo po 1 K.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica — Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Karel na Mažarskem.

Karel Habsburški je zopet vznemiril celo Evropo. Nenadoma se je s svojo so-progo v areoplanu pripeljal v mažarsko obmejno mesto Sopronj, kjer ga je prebivalstvo navdušeno sprejelo, vojaštvo mu je pa klicalo: živio kralj! ter mu priseglo zvestobo. Oddod prodira bivši kralj proti Budimpešti. Mažarska vlada se mu s svojim vojaštvom ustavlja in se vrše bitke. Vendar zanesljivih poročil nimamo, ker so radi snega vse brzojavne in telefonske žice pretrgane in smo navezani na mažarska uradna poročila, ki pa najbržje niso do cela resnična.

Stvar ni tako nedolžna in brez nevarnosti, kakor se na prvi hip vidi. Ozadje celega dogodka je to-le: Mažari ne morejo pozabiti svojega kraljestva, ki pa je danes na vse strani pristrizeno. Prejšnja Ogrska je bila rodovitna dežela, sedaj pa so ji najrodovitnejše pokrajine na jugu, severu, vzhodu in zahodu odvzete. Te pokrajine so preje zalagale Ogrsko z bogastvom, obdelovali pa jih niso Mažari — ti so le dobro živeli — temveč sužnji Slovaki, Rumuni, Jugoslovani in Nemci.

Mažari stemijo po tem, da se ogrska krona upostavi, odvzete pokrajine pa da se ji zopet priklonijo, Mažari bi zopet vihteli bič, drugi narodi pa bi lahko zopet robotali.

V ta namen so mislili, da je najboljšje, da pokličejo nazaj kralja, ki bi imel naloge upoklajati najprej prejšnje ogrsko kraljestvo, pozneje pa še kaj drugega. Toda v mirovnih pogodbah je odločeno — na to so Mažari in Avstrijci tudi pristali — da se Habsburžani ne smejo več vrniti.

In tu se začnejo mažarske spletke. Naprvo so izpeljali agitacijo doma, da hočejo zopet kralja in staro ogrsko kraljestvo. Ta agitacija je šla pri mažarskem ljudstvu lepih dni, ko so veljali za gospodski narod, vsi drugi pa so bili tlačani, bohotno v klasje.

Da ne bodo mirovne pogodbe preveč navzkriž hodile, so si znali potom razne šlahte pridobiti zase visoke angleške in francoske kroge, ki naj bi ob danem trenutku pritiskali na svoje vlade, da pustijo Mažarom prosto pot. Posebno sumljive zveze pa imajo z Italijani, ki bi se radi na

vsak način iznebili na Balkanu močnega jugoslovanskega gospodarskega tekmeca. Že zadnjič smo opozarjali, da je italijanski zunanji minister v Benetkah moral Mažarom nekaj obljubiti, kar gotovo ni v korist Jugoslavije.

Ker pa se mažarska vlada zaveda, da bo imela v mali antanti (Jugoslavija, Češkoslovaška, Rumunija), ki je s takimi načrti najbolj ogrožena, najnevarnejšega sovražnika, je pridno — kljub mirovnim pogodbam — zbirala vojaštvo in ga poslala na češkoslovaško in jugoslovansko mejo. Obenem pa si je pridobila mnogo prijateljev v Avstriji, ki bi tudi radi vrgli republiko in upostavili monarhijo.

Ko je bilo vse pripravljeno, je prišel ministrski predsednik grof Betlen v Pečuh in tam na nekem zborovanju celemu svetu v obraz povedal, da je naloga mažarske vlade, pripeljati zopet kralja v stolno ogrsko mesto.

In prišel je. Mažarska vlada ga sicer ni javno pozdravila, ker si hoče, če se ji ta načrt le ponesreči, roke umiti češ, seveda je naša volja, da se vrne, toda ne nasilno, temveč v prijateljskem dogovoru z vsemi državami. Zato je navidezno nasprotje mažarske vlade samo pesek v oči.

Če se ves načrt posreči, je v nevarnosti naša država, Češkoslovaška, Rumunija. Evropski mir je resno ogrožen, stavba mirovnih pogodb bi se podrla in nov požar bi izbruhnil. Zato smo prepričani, da vse prijateljske vezi, ki so jih Mažari spletili v Angliji, Franciji in posebno v Italiji, ne bodo tako močne, da bi se te države upale dopustiti novo prelivanje krvi po celi Evropi.

Češkoslovaška je sicer mobilizirala, tudi naša država je poslala par srbskih divizij na sever v obrambo naših mej, prelivanje krvi pa bi bilo odločno preveč, ker imata velika in mala antanta dovolj drugih sredstev na razpolago, da napravita red in mir.

Naše stališče.

Naše stališče napram poskusom bivšega cesarja Karla je jasno.

1. S trudom smo si ustanovili svojo lastno državo, o kateri lahko rečemo, da je naša. Res, da ta naš dom ni še tako zgrajen,

da bi bilo na vse strani prijetno bivali v njem, toda naša last je, in zato vemo, da ga lahko preuredimo po svoji volji in ga bomo preuredili, kar pa se seveda ne doseže v dveh dneh. Veliko hišo je treba mnogo let zidati, preden je vse udobno. Edino le v sedanjem položaju imamo trdno upanje in prepričanje — ki se bo kmalu uresničilo — da bomo Slovenci v okviru bogate Jugoslavije postali res sami gospodarji v svoji hiši in na svoji zemlji, in ni ga boljšega občutka, kakor da imaš svoj dom, v katerem gospodariš po svoji volji. Zato odločno odklanjamo gostaštvo in stradanje po tujih bajtah. Kaj se pravi biti v državi, ki nima kruha, smo dovolj poskusili že takrat, ko je bila Avstroogrška še velika in močna. Ali kdo misli, da imamo veselje iti umirati v morebitno novo Avstro-ogrsko, ki je ostala brez najrodovitnejših pokrajin in je denarno tako uničena, da ji sploh ni več pomoči.

Svoj dom imamo in pri tem ostanemo!

2. Po petletnem prelivanju krvi smo s velikim trudom pridobili mir. Dovolj, preveč je teklo krvi in mir nam je tako dragocen, da smo v prvi vrsti Slovenci velik del svojega naroda z bolestjo v srcu in solzami v očeh žrtvovali tujemu jarmu in smo se uklonili raznim mirovnim in drugim pogodbam, ki so se sklenile na naš račun. Če se pa moramo vsi drugi držati pogodb in prenašati pretežke žrtve, zahtevamo, da isto velja tudi za Mažarsko in Avstrijo in za — Karla. Ne pustimo, da bi s toliko krvjo in s takimi žrtvami priborjeni mir zopet ogrožal Karel, ki ne bo nikdar krvi prelival, nobenega sinu poslal v vojsko in nikdar stradal.

Na drugi strani smo pa prepričani, da velika antanta (Anglija, Francija, Italija) ne bo tolkla sama sebe po zobeh in pustila mirovne pogodbe, ki jih je ona narekovala, prevračati, kadar bi se to par presitim mažarskim plemičem zljučilo. Mirovne pogodbe so res potrebne izprememb — a ne s krvjo, tudi ne v večjo krivico. Velika antanta ima tudi to moč, da to mažarskim pustolovcem že samo z besedo izbije iz glave, mala antanta (Jugoslavija, Češkoslovaška in Rumunija) pa naj pri veliki antanti in pri Mažarih z vso oostrostjo zahteva, da se temu vednemu gorožanju evropskega miru naredi temeljit konec.

Streljanje v Grčevju.

(Iz Št. Petra pri Novem mestu.)

Dne 14. t. m. se je pripetil v vasi Grčevje obžalovanja vreden dogodek med nekaterimi vinogradniki ter financarji in orožniki. Financarji so bili že parkrat prišli, da bi po znani trdi vladni naredbi ugotovili množino vkletenega vina. Ljudje jim po večini niso hoteli odpreti hramov, ker so bili o naredbi in trošarini od oblasti premalo — pravzaprav nič poučeni. Hoteli so čuvati nedotaknjenost osebne lastnine misleč, da gre res še za kaj hujšega, nego je šlo. Vmes so posegli tudi brezvestni hujskači in — zadosti je bilo. Imenovanega dne so hoteli ljudje prepoditi financarje in orožnike, a le-ti so nastopili z orožjem. Posledice so bile hude. 20letni Anton Hrastar iz Dol. Grčevja je bil prestreljen skozi trebuh in je naslednji dan umrl. Hmelniški viničar Matija Arh je bil ranjen v roko in nogo. Upajmo, da oblasti proti udeležencem ne bodo postopale pretrdo. Da se dobiti za ljudi mnogo, mnogo olajševalnih okoliščin. Mimo grede naj omenimo, da spada Grčevje po svojem političnem preprčanju po ogromni večini v tabor samostojne Kmetijske stranke. Dvomimo, če so zdaj z njenimi blagoslovi zadovoljni. Poleg žalostnega dogodka pa je žalostno tudi to, da so hoteli domači voditelji samostojnežev in novomeški liberalci naprtiti vso odgovornost za neljubi upor šentpeterskemu župniku Frančišku Vovko. Novo mesto je bilo torišče za razširjanje te grde laži. Kar na en glas je vse hrumelo: Župnik Vovko je hujskal ljudi k upor! In vendar ni župnik zakrivil v zadevi niti najmanjše reči. Ravno nasprotno! Župnik je bil edini človek, ki je spoznal resnost položaja in se trudil na vso moč, da bi preprečil sleherno nasilje. Dne 9. t. m. se je na njegov predlog sprejela pri domači občinski seji resolucija na okrajno glavarstvo s prošnjo, naj ne hodijo financarji med razdraženo ljudstvo, dokler se ne daje zadostno v tej zadevi ne poučje in poučje. Župnik je še isti dan popoldne sklical v društvene prostore ljudi ter jih poučeval, miril in svaril, kaze jim neizogibne posledice za slučaj kaknega nasilja. Dolžnost drugih činiteljev je bila ljudstvo zadostno poučiti o trošarinski naredbi, predno so financarji hodili med vznejevoljeno ljudstvo! Največ je storil v tej zadevi g. vladni svetnik dr. Vončina. V zahvalo za to, da se je župnik edini mučil in ljudstvo poučevaje svaril, ima, da ga politični nasprotniki v svoji nedosegljivi zlobi obrekujejo kot hujskača. No, župnik Vovko je svojim obrekljivcem brzo za petami. Samostojni obrekljivci iz novomeške okolice pa naj vedo, da bodo tudi zapelane uboge žrtve spoznale, — nekatere so že! — kak nesrečen dan je bil zanje dan 28. novembra lanskega leta, ko so pri volitvi spuščali kroglice za samostojno stranko, ki jim je dala Puclja za mlajšega kmetov v Jugoslaviji. Ko se je vil v predvečer dne 18. t. m. žalostni spoved z ustrežnim mladim Hrastarjem iz Novega mesta proti Št. Petru, so si marsikje ljudje žalostno šepetali: »Zdaj nesejo prvo Pucljevo žrtev k pogrebu!«

Grčevska afera in nje krivci.

Vsa vinorodna Dolenjska stoji pod utišom znane žalostne afere v Grčevju, ki je 14. t. m. zahtevala človeške žrtve. Nočemo prehitovati preiskave in razprave, pa vendar že danes lahko rečemo, kdo je največ kriv znane žaloigre. V prvi vrsti brezglava naredba sama! Le-ta pravi, da ne plačajo vinogradniki na vino, ki ga porabljajo za domačo potrebo, nobene trošarine. Pač pa jo plačajo oni, ki vino od kmeta kupijo. Če je temu tako, zakaj pa sili naredba financarje, naj hodijo le-ti po kletih stikat za vinom. Glavno je, da kmet finančni kontroli naznani, komu in koliko je vina predal, in stvar je urejena. Financarji sami izjavljajo, da nimajo moči, da bi prisilili vinogradnika, da jim pokaže vinsko zalogo, pa naj si majo tudi oboroženo silo za asistenco. Tako so tudi prakticirali 14. t. m. po Grčevju. Čemu pa torej hodijo okrog! Ali se ne pravi to, naravnost izzivati ljudi, ki so že itak do cela vznemirjeni po novih davčnih predpisih! Krivda pa zadene kolikor koli — ko tudi novomeško finančno kontrolo. Ta bi morala poskrbeti, da bi bilo ljudstvo o trošarinski naredbi zadostno poučeno, predno je poslala svoje uslužbenke po zidanicah in hramih. Ljudje pa niso bili to zadostno od pristojnih oblasti pravnično poučeni. Dalo se jim je pač razglasiti, naj naznajo takoj množino letošnjega vinskega pri-

delka, in to je bilo vse! Morda še ni bil povsod mošt v sodu, financarji pa že pred kletjo. Ali je potem čuda, da je ljudska nevoľja opravičeno rastla od dne do dne! Kmetje so se zavedali, da imajo pravico do nedotaknjenosti svoje lastnine in so od finančnih paznikov zahtevali, naj se izkažejo s pooblastili, da smejo v njihove kleti. O tem ni bilo ne duha ne sluha. Potem pa še nekaj! Dvakrat so bili ljudje na prav nedolžen način zapodili financarje. Vinogradnikom je rastel pogum. Mislili so si: če pridejo v tretjič, jih bomo zopet! Zakaj niso financarji o teh dveh slučajih obvestili okrajnega glavarstva? Ko je šentpeterski občinski odbor sklicujoč se na dva neljuba dogodka, prosil okrajno glavarstvo naj posreduje pri finančni kontroli, da ne gre med kmete nekaj dni, dokler se ljudstvo ne pomiri in pouči, ni novomeško glavarstvo ničesar vedelo o tem, da so morali financarji že dvakrat bežati. Lahko rečemo: ko bi bil okr. glavar, gosp. vladni svetnik dr. Vončina pravočasno obveščen od financarjev o poteku stvari, bi se bila najbrž dala vsa zadeva mirno uravnati. Gospodu vladnemu svetniku pa moramo hvaležno priznati, da je on tudi naknadno največ pripomogel k jasnosti in pomirjenju. Vsa stvar je bila torej od gotove strani prenaplajena. Preiskava menda pokazuje, da se od vinogradnikov direktno na orožnike ni streljalo; pač je baje padlo par streliv v daljavi nekje. Gotovo pa je, da tudi orožnikov ne moremo preveč obsojati, če pomislimo dejanski položaj v Grčevju in neukretno povzročitev istega.

Vestnik Županske zveze za Slovenijo.

AVSTRIJSKA VOJNA POSOJILA.

O tem vprašanju je »Domoljub« že pisal l. 1919. — Takrat, neposredno po prevratni blodnji, je bilo to vprašanje precej glasno zlasti za to, ker so takrat razni — med vojno dobo avstrijskega duha polni veledemokrati naenkrat začeli zahtevati, da morajo njim neljubi župani nasprotno stranke občinski dolg za podpis vojnih posojil prevzeti enostavno — nase. —

Danes — po občinskih volitvah — prihajajo nasprotniki bivših županov zopet s takimi zahtevki. V nekem konkretnem slučaju zahteva sedanji občinski odbor z županom SKS na čelu, da povrne in plača bivši župan znesek vojnega posojila, ki ga je podpisal za občino po sklepu občinskega odbora iz glavnice, ki je bila naložena v hranilnici. Naredila se je pri tem le ena nebitvena in le formalna napaka, da se odborov sklep ni zapisal v sejnem zapisniku.

Izdatek pa je odobril občinski odbor še posebe, ko je potrdil letni občinski račun. — Obsebi umevno je torej, da od bivšega župana nikdo ne more zahtevati, da on plača občini za vojno posojilo izdani znesek. Pa se vendar zahteva!

Ker smo bili zaproseni za pojasnilo v tej zadevi, priobčujemo ta-le:

V tem slučaju, ko ni šlo za kako osnovno imovino (glavinsko premoženje) občine v zmislu §§ 89 in 90 občinskega reda, impak je bila dotična glavnica razpoložljiv denar, naložen v hranilnici iz blagajniških prebitkov, je smel občinski odbor svobodno razpolagati z njim. V tem slučaju torej tudi ni bilo treba kaknega deželnega odbora.

Zanikati se mora dalje vprašanje, če je bila potrebna javna razglasitev dotičnega sklepa, ker tega občinski red nikjer ne določa. (Glej § 83 obč. reda, ki govori le o razglasitvi sklepov za vrste občinskih davščin, priklad, tlake l. t. d.). —

Da se sklep ni zapisal v sejni zapisnik, ne izključuje veljavnosti sklepa. In, kar je glavno, ni bilo proti vsakomur lahko znanemu sklepu vložene nobene pritožbe. Narava! Takrat so imeli vsi — tudi najhujši politični nasprotniki — jezičke zavezane, ampak sedaj imajo poguma dovolj, da prihajajo na dan s tem zarjavim političnim orožjem. Lepo to pač ni! Takrat naj bi bili vlagali pritožbe, ko je bil čas za to! — Ali naj danes naša država, namesto da prizna obveznost bivših avstr. vojnih posojil, nazadnje še preganja bivše župane, ki se niso mogli ubraniti pritisku?

Če je takrat občinski odbor sklenil podpis vojnega posojila in odobril še posebe izdatek, je storil to z županom vred v dobri veri, da bo naložitev denarja vsled višje zagotovljenega obrestovanja bolj v korist občini, nego če ostane denar naložen v hranilnici.

ŠOLSKA POTREBŠČINE IN OBČINSKI PRORAČUNI.

Kdo ima pravico določati stvarne šolske potrebščine? — Okrajni — ali krajni šolski svet — ali morda kar učitelj — šolski voditelj?

Pri zadnji seji okrajne županske zveze za ljubljansko okolico so se čule pritožbe, da dobivajo županstva od okrajnih šolskih svetov odloke, s katerimi se nalagajo občinam ogromna — v stotisoče segajoča bremena za tekoče (takozvane stvarne) šolske potrebščine. Nikdo ne vpraša občin, odkod naj jemljejo sredstva za vse te ogromne, čestokrat nepotrebne ali vsaj pretirane izdatke na podlagi pretiranih zahtev posameznih učiteljskih oseb.

Vsled tozadevnih pritožb priobčujemo ta-le pojasnila:

Kakor za vse druge izdatke v javne — n. pr. občinske namene, mora biti tudi za šolske potrebščine sestavljen in javnosti predložen proračun. — Ta proračun mora sestaviti krajni šolski svet in ga razporediti na vpogled davkoplačevalcem, ki imajo pravico ugovarjati previsokim izdatkom. Ta proračun reši potem okrajni šolski svet, vpoštevaje morbitne ugovore in pritožbe. Šele na podlagi tako ugotovljenega proračuna pošlje okrajni šolski svet županstvu odlok z navedbo dotičnega zneska, ki se ima vstaviti kot izdatek (potrebščina) za šolo v občinski proračun.

Če torej proračun krajnega šolskega sveta ni bil pravilno sestavljen, na vpogled razporejen in postavno rešen, je dana ničnost postopanja, — tedaj tudi občan ne morebiti vezan na predpisani izdatek, ki bi se ji utegnil morda enostavno diktirati od zgoraj. — Občina ima pravico zahtevati, da se ji pošlje podroben proračun o šolskih izdatkih, a občinski odbor ima pravico, da sklepa o teh izdatkih in jih potrdi, ali pa tudi ne, če niso potrebni in opravičeni.

Končno bodi poudarjano, da ima pri razpoložitvi občinskega proračuna po § 66 občinskega reda vsak občan pravico, da stavi svoje ugovore in pritožbe tako glede izdatkov za občino, kakor tudi glede šolskih potrebščin.

POSTOPANJE ŽUPANOVO PRI SEJAH OBČINSKEGA ODBORA.

(Odgovor na vprašanje neke okrajne Kmetijske zveze.)

Vprašate nas, kakšna sredstva sme rabiti župan proti obč. odborniku, če se ta nedostojno in žaljivo obnaša.

Občinski red v tem oziru nima nikakega točnega določila. Obsebi umevno je, da je župan, ki je odgovoren za to, da se vrše seje v redu, opravičen uporabiti tudi

primerna sredstva za to. Predvsem sme župan zahtevati oziroma odrediti tajno sejo; (§ 47 občinskega reda za bivšo Kranjsko). V taki tajni seji bo županu gotovo najlažje vpostaviti red, za katerega skrbeti mu nalaga postavno dolžnost § 45 občinskega reda. — Obsebi umevno je torej, da sta ukor ali odtegnitev besede najmilejši sredstvi, ki jih sme vporabljal župan kot disciplinarni pravici v vsakem opravičenem slučaju. Pri tem se mu ni treba opirati na noben poseben predpis.

Kočljivejša pa bi bila izključitev nedostojno se obnašajočega odbornika od seje. Za take slučaje bi mi priporočali, da naj uvedejo občine povsod »poslovni red« po vzorcu, ki ga je l. 1914. izdal bivši občinski odbor Kranjski. V tem posl. redu se lahko določi tudi izključitev od sej, ker sedanji občinski red županu ne daje te pravice.

Ima pa župan pravico, če ne more niti s pozivom k redu ali z ukorom niti z odtegnitvijo besede doseči mirnega zborovanja, da zaključi — bodisi javno ali tajno sejo. — To pa mora — namreč zaključitev seje in razlog — točno konstatirati v sejem zapisniku. Potem naj poroča s prošnjo za odpomoč oddelku za notranje zadeve pokrajinske uprave za Slovenijo.

Na Vaše drugo vprašanje, če sme po županovem naročilu kdo drug mesto njega narekovati besedilo sejnega zapisnika, pripominjamo, da ima župan pravico, naročiti to vsakemu odborniku. Poglavitno je, da se zapiše v zapisnik sklep tako, kakor je bil storjen. (Debate se ne pišejo!) Pri zapisniku je glavno, da se vodi in podpiše, kakor določa § 48 občinskega reda, — in sicer že pri seji. Vpogledati ga ima pravico tekom 14 dni po seji itak vsak občan. Ni treba, da ga podpiše cel odbor, kakor se nekdaj prakticira.

Obvestila.

Seji glavnega odbora Ž. Z. bo dne 10. novembra 1921 v posvetovalnici KTD, Jugoslovanska tiskarna I. nadstropje.

Dnevni red med drugim:

1. Ali naj se odzamejo vojaški posli občinam in zopet vrnejo političnim oblastvom?

Ker se je na zadnji seji to vprašanje odložilo, da se dá prilika okrajnim zvezam razmišljati o tem in staviti predloge, vabimo vse okrajne županske zveze, da zavzamejo glede tega vprašanja svoje stališče in prijavijo svoje predloge bodisi pisмено tajništvu ali pa poročajo pri seji ustno po svojih delegatih.

2. Ravnotako se bo razpravljalo na zadnji seji z dnevnega reda odstavljeno vprašanje o združevanju občin.

Opozarjamo že danes na to sejo in pričakujemo stvarnih predlogov. Čas (uro) seje in morebiti še potrebne podrobnosti objavimo v prihodnji številki.

SEZNAMI ČLANOV

obenem s članarino naj se pošljejo tajništvu županske zveze za Slovenijo v Ljubljani, Jugoslovanska tiskarna, II. nadstr., čimprej, da bo mogoče urediti in prirediti izkaze vseh članov.

SPREMEMBA PRAVIL

kakršna je bila sprejeta na zadnjem občnem zboru prejšnje »Kmetijske županske zveze« — sedaj »Županske zveze za Slovenijo« — je bila dovoljena z razpisom pokrajinske uprave za Slovenijo, oddelka za notranje zadeve št. 9587/IV od 17. septembra 1921. — Pravila priobčimo o priliki in jih kasneje razmnožimo v ponatisku, če se pokaže potreba.

Sedaj pa — na delo, da se razširi naša organizacija do zadnje gorske vasil

OKRAJNE ŽUPANSKE ZVEZE!

Na delo! — Poročajte takoj glavnemu odboru o svojem delovanju in napredovanju organizacije v svojih okrajih!

Podružnice Županske zveze. Povečini okrajev so se že ustanovile podružnice županske zveze. Po nekaterih okrajih je za ustanovni občni zbor že vse pripravljeno. Pozivljamo naše somišljenike, da hite povsod s predpripravami. Na ustanovni občni zbor bo poslala županska zveza svojega zastopnika, če nam dan in uro občnega zbora pravočasno naznanite.

Od nekaterih že ustanovljenih podružnic nismo še prejeli seznama odbora. Prosimo, da dan tajniki odbore takoj naznani.

Kmetijska družba za Slovenijo.

Glavni odbor Kmetijske družbe je imel svojo redno sejo dne 19. septembra. V tej seji so imeli odborniki JKZ priliko, da so se zavzeli za mnogoštevilne potrebe kmečkega stanu, ki so postale največ vsled suš in pa raznih vladnih naredb. Pred vsem se je v tej seji konstatiralo, da se v sejah, ki trajajo en popoldan, ne morejo vse mnogoštevilne zadeve zadostno obravnavati in

marsikatero nujno stvar ali pa predlog je treba odložiti na prihodnjo sejo. Ker pa vsled velikih stroškov ni mogoče večkrat sej sklicavati, bi bilo boljše, da bi trajale seje po cel dan, da se morejo vse zadeve rešiti. Iz poteka zadnje seje poročamo tukaj na kratko o najvažnejših stvareh.

Po otvoritvi seje spomnil se je predsednik Gustav Pirc v daljšem govoru, katerega so poslušali stoje, smrti kralja Petra Velikega, Osvoboditelja. Na to je sporočil predsednik, da je umrl Josip Lokar, ki je služboval 51 let pri Kmetijski družbi.

kot upravni uradnik; v znak sožalja so se dvignili odborniki s sedežev. Dalje je poročal predsednik, da je podpisal za družbo 310.000 kron državnega investicijskega posojila iz pokojninskega zaklada; podpis posojila je odobril odbor soglasno. Pri poročilu o potovanju slovenskih kmetov v Srbijo je vprašal odbornik Steblovnik (SLS) predsednika, če je bilo med izletniki res »mačkasto« razpoloženje, kakor se da sklepati iz poročila o tem izletu v liberalni »Novi Dobi«, dalje, zakaj so se sprejeli k izletu po veliki večini samo samostojneži, potem, če je res, da so se na izletu grdili v govorih naši duhovniki in naposled, kakšno zadoščenje bo dala družba slovenskim duhovnikom in pa tudi kmetom za nezasišane napade. Pri obravnavi tega vprašanja se je pred vsem dognalo, da ni bilo nikdar »mačkastega« razpoloženja med izletniki, kvečjemu morda pri dopisniku »Nove Dobe«. Konstatiralo se je dalje, da izmed kmetov ni nihče napadel slovenske duhovščine in ni nihče govoril o hinavski in zločinski duši slovenskega kmeta, pač pa sta to lepo delo preskrbela dva učitelja (liberalca seveda. Op. ur.) Predsednik g. Pirc je odgovoril, da on ni izbiral in določeval udeležencev, temveč je za to delo preskrbel družbeni tajnik Lah; tudi ne more niti družba prevzeti odgovornosti za govore dotičnih učiteljev, katere pa odločno obsoja. Ker se pa ti govori niso vršili po naročilu Kmetijske družbe tudi ne more družba prevzemati za nje odgovornosti. — Podpredsednik E. Jarc (SLS) opozarja na kritičen položaj vsled letošnje suše, ki bo imla posebno zaradi tega še hujše posledice, ker se ni pravočasno ukrenilo vse potrebno za zmanjšanje škode. Svoječasno se je upeljala pri takih nesrečah pravočasno državna podpora, uredil se je dovoz sena in krme, toda zdi se mu, da se je sedaj storilo vse premalo. Od Kmetijske družbe mora izhajati pritisk na vladu, da stori vse potrebno; družba naj skrbi, da bo imela čim večjo zalogo močnih krmil, pri ministru naj se izposluje monopol za otrobe, katere bi oddajala družba po znižani ceni za plemensko živino. V Banatu leže cele gore slame, ki bode tam segnila, naši kmetje bi jo pa nujno rabili; tudi iz Italije naj se poizkusi dobiti seno. Dalje opozarja podpredsednik Jarc na prepoved izvoza živine v Italijo; Italijani so prepovedali izvoz, ker trdijo, da se je zanesla kuga sliovka v Italijo po slabo razkuženih vagonih. Naposled opozori tudi na nevarnost, da bo štela davčna oblast zakole v sili, ki se bodo morali izvršiti vsled pomanjkanja krme, kot kmetov dohodek, ki ga bo vpoštevala pri odmerjenju dohodninskega davka v prihodnjem letu; za to naj družba opozori oblasti, da zakol v sili ni dohodek za kmeta temveč le zmanjšanje njegovega obratnega kapitala in zgube inventarja. Predsednik g. Pirc je odgovoril na to, da je družba že nakupila vsa močna krmila, kar jih je bilo dobiti od tukajšnjih oljarn, seveda dobilo se ni mnogo, ker oljarne delajo sedaj le malo; družba bo tudi zahtevala znižanje prevoznine za vsa krmila, za prevoz slame in sena pa izjemne tarife; tudi glede dobave slame bo družba vse potrebno ukrenila. Glede sena iz Italije je

predsednik mnenja, da to seno ne bo dosti prida; ravno tako ima pomisleke glede slame iz Banata, to pa zaradi tega, ker v Banatu ne znajo vezati slame in ker preti nevarnost zaradi ognja na železnici. Odbornik Steblovnik (SLS) predlaga, da naj družba preskrbi članom kolikor mogoče veliko soli za živino in naj skrbi, da se za to sol odpravi monopolna taksa; sol bo nujno potrebna, ker bodo kmetje prisiljeni to zimo pokladati svoji živini manj primerno in slabo prebavno krmo. Predsednik je obljubil, da se bo tudi glede soli vse storilo, kar mogoče. Pri tej priliki je pripomnil podpredsednik Jarc (SLS), da se danes vršijo ankete za pobijanje draginje, toda po njegovi sodbi take ankete ne bodo imele vspehe, ker hočejo pobijati naravnost draginjo, ne iščejo in ne pobijajo pa vzrokov draginje. — Dobava umetnih gnojil se je obširno obravnavala; predsednik je pojasnil, da nekaterih gnojil n. pr. tomaževe žlindre ni mogoče dobiti, zato se morajo kupovati taka, ki se dobijo za primerno ceno in dobro učinkujejo, ako se pravilno rabijo. Na to so se obravnavale še nekatere notranje družbine zadeve, kakor prijava družbenih uradnikov k pokojninskemu zavodu, prošnje za izboljšanje plač i. t. d. Pri tej priliki se ni izrazil predsednik nič kaj laskavo o delovanju nekaterih uradnikov, Brenčič (SLS) je predlagal, da naj prevzame država strokovne uradnike in jih dodeli družbi v službovanje, do novega leta naj se izvrši inventar, Bajuk (SLS) in Jož. Černe (SKS) predlagata, da se odpuste nepotrebni uradniki in uslužbenici. Na predlog Brenčiča (SLS) se sklene po živahni debati enoglasno protest zoper novelo o trošarini na vino. Podpr. Jarc meni, da je to novelo povzročil finančni minister, da dobi podatke zaradi dohodnine. Predsednik g. Pirc meni, da je minister za narodno zdravje, ki je mohamedanec in torej ne sme piti vina, skrbel za to, da se je nepravočasna prijava proglasila za tihotapstvo; dalje je opozoril predsednik na dvomnost izraza »vkletenje«; vinogradnik ima vino v zidanicah, vkleti ga pa gostilničar. Glede viničarskega vprašanja bo družba posredovala, da se doseže deloma z državno naredbo in pa posebnimi pogodbami sporazum med posestniki in viničarji. Na to se je rešilo v seji še nekaj manjših zadev, veliko stvari se je pa moralo preložiti na prihodnjo sejo.

Za pomoč po suši prizadetim.

G. narodni poslanec Anton Sušnik je naslovil na g. ministra za poljedelstvo naslednje vprašanje:

Gospod minister!

Strašna suša je letos v Sloveniji pozne poljske pridelke ponekod deloma, ponekod skoro popolnoma uničila, kakor je tudi požgala skoro vso deteljo in otavo. S tem je izginil še zadnji up kmetovalcev, da bodo mogli živino in prašiče prerediti čez zimo. Primanjkuje repe, korenja, koruze, krompirja, pese, slame in sena. Zaradi pomanjkanja krme in pšče so kmetje

primorani živino prodati, ali pa jo pobijati in klati doma. Velika nevarnost je, da se po večini niti plemenska živina ne bo mogla ohraniti. Nihče ne vodi računa o tem, kaj bo prihodnje leto. Če bo šlo tako še nekaj časa naprej, bodo spomladi kmetje brez živine in brez denarja, mesta in trgi pa brez mesa, ali pa bo slednje tako drago, da ga ne bo mogoče kupovati. Naši živinorejci, konjereji in prašičereji preti katastrofa. Mesarji, prekupci in živinski trgovci služijo in se bogatijo, kmetje pa tarnajo in obupujejo. Poklicani faktorji pa ne storijo ničesar. Ne gane se ne ljubljanska vlada, ne belgrajska, ne kmetijska družba, ne ministristvo za kmetijstvo...

V Sloveniji smo po večini letos glede sena pasivni, dobra letina za seno je bila le okoli Rakeka in Logateca ter za silo ponekod na Stajerskem. Pa če smo pasivni v Sloveniji, niso pasivni drugi kraji v državi. Čezmerno veliko sena je letos v Stari Srbiji, zlasti okoli Skoplja. Slame je v Banatu in Sremu več ko dovolj, toliko, da gnije na kupih po polju. Ali ni mogoče poceni spraviti jo k nam? Če ne meljejo mlinci pri nas vsled suše, pa meljejo doli v Banatu. Tam mora biti otrobov dovolj, za živinorejca je važno samo, da jih dobi in sicer kolikor mogoče poceni; ministristvo mora najti pot za to. V državi imamo menda osem sladkornih tovarn. Koliko mora biti krmilne pese! Toda ni je mogoče kupiti, ker je vlada dovolila izvoz, da imajo tvorničarji ja tem večji dobiček. Živinska sol bi se lahko dobila po ceni iz N. Avstrije, kjer stane na meji ca. K 1.30 našega denarja; toda na vso sol je monopol, trošarina znaša štiri K pri kilogramu in uvoz soli je prepovedan. Ravno tako bi se lahko uvažalo tudi pokrajno apno za prašiče.

Na vse to in še marsikaj drugega bi moralo misliti ministristvo za kmetijstvo in začeti takoj energično akcijo, da se Slovenija preskrbi s prepotrebni naravnimi in umetnimi krmili. Toda, kolikor je meni znano, Vi, gospod minister, do danes v tem oziru niste storili še nobenih korakov. Če uradnik ni sposoben, ali ne stori svoje dolžnosti, je odpuščen. Kako naj sodi narod o najvišjem uradniku, o svojem ministru za poljedelstvo, ki ne vidi bede in potreb kmetov, ki ne vrši svoje dolžnosti, kakor bi jo moral?

Da se prepreči katastrofa vsaj deloma, primoran sem, gospod minister, Vas opozoriti na te stvari. Vprašam Vas:

1. Ali hočete preskrbeti Slovenijo takoj s prepotrebni krmili?
2. Ali ste voljni delati na to, da se prepove izvoz krmilne pese?
3. Ali hočete storiti vse, da bodo železnice za zadruge in kmetijske organizacije prevažale krmila po znižanih tarifah?
4. Ali se hočete z vsemi močmi zavzeti za to, da se odpravi monopol in visoka trošarina na živinsko sol, kakor tudi carina na pokrajno apno, da se bosta oba predmeta lahko uvažala?
5. Kaj nameravate ukreniti, gospod minister, da se obvaruje, oziroma pospeši reja plemenske živine v Sloveniji?
6. Kaj mislite storiti, da kmetje ne bodo plačevali osebne dohodnine tudi od

one živine, ki so jo bili primorani prodati pod normalno stanje vsled pomanjkanja krmil?

Prosim, čimpreje, za pismeni odgovor.

V Ljubljani, 19. oktobra 1921.

Gospodarska obvestila.

DENAR.

Vrednost tujega denarja.

Denar	17. okt.	20. okt.	22. okt.
	K v	K v	K v
ameriški dolar	265 —	278 —	272 —
avstrijska krona	— 13	— 11	— 10
čehoslovaška krona	— —	— —	2 91
angleški funt	1045 —	— —	19 60
francoski frank	— —	20 40	— —
italijanska lira	10 50	11 —	— —
bolgarski lev	— —	1 80	1 76
carski rubel	— 09	— 12	— —
grška drachma	— —	— —	— —
nemška marka	1 85	1 90	1 76
rumunski lej	2 12	2 06	2 16
šv carski frank	40 —	53 —	— —
poljska marka	— —	— —	— —
mažarska krona	— 42	— 39	— —

g Žigovanje avstroogrskih obveznic vojnega posojila na ozemlju, ki nam je pripadlo po rapalski pogodbi. Direkcija državnih dolgov je izdala naredbo, da se na ozemlju, ki nam je pripadlo po rapalski pogodbi, takoj prične z žigovanjem obveznic vojnega posojila bivše Ovsro-Ogrske.

g Bivši avstrijski železni drobiž. Poslanec Škulj je interpeliral ministra financije glede bivšega železnega drobiža v tem smislu, da se drobiž prizna ali pa se naj zamenja pri drž. uradih. Minister odgovarja da vsled pomanjkanja kovanega novca ne kaže vzeti iz prometa kovani drobiž in se 20 vinarski novci lahko oddaja pri uradih v gotovem iznosu kot tudi v privatnem prometu.

g Radi najetega državnega posojila je odpotoval naš finančni minister v inozemstvo. Sedaj poročajo, da se mu je posrečilo dobiti v Londonu posojilo v znesku 5 milijonov funtov šterlingov in sicer po 8 odstotkov. Toda tega denarja nam Angleži ne mislijo vsega izplačati v gotovini, ampak nekaj v denarju, nekaj pa v blagu. Angleži bi se namreč iznebili blaga na ta način ker vedo, da bi mi sicer pri njih ne kupili, ker dobimo marsikaj ceneje iz Nemčije in Avstrije kot pa iz Anglije. Ampak Angleži so naši »zavezniki«, zato so menda upravičeni nas odreti.

g Državnega posojila v znesku 500 milijonov dinarjev je bilo podpisanega v Sloveniji za 35 milijonov dinarjev, v celi državi pa za 380 milijonov dinarjev. Ostali znesek t. j. 120 milijonov dinarjev pokrijejo razne banke.

g Papirnatega denarja imajo v Avstriji za 73 milijard in 79 milijonov avstrijskih kron. Kakor se vidi, napredujejo v Avstriji zelo dobro papirnat gospodarstvo.

CENE.

Ljubljanski trg. Goveje meso II. vrste 20 do 24 kron, I. vrste 26 do 34 K po kakovosti volov. Telečje meso, po večini domača teleta, 24 do 26 K. Slanina: domača 55 K kg, hrvaška II. vrste 65 K, I. vrste mešana 75 K, mast 80 K kg. — Sadni trg je vsled letošnjega pomanjkanja sadja šibkeje založen. Cena: jabolka I. vrste 12 K,

hruške 8 do 14 K, kmečki trg: jabolka 10 kron, hruške 6 do 12 K. — Krompirja je nabavila mestna aprovizacija nad 120 vagonov in je v pretežni meri pokrila ljubljansko potrebo. — Mlekarna se hitro razvija. V ta namen je kupila mestna mlekarna veliko Erzherzog Friderhovo mlekarno na Dunaju z najmodernejšo opremo. — Glede kruha se bo vredila zadeva tako, da bo mestna aprovizacija v kratkem pričela zalagati vse ljubljanske peke s cenejšo prvovrstno moko.

g Vinske cene. Povprečno se kupuje stopinja sladkorja po kroni. Mošči, ki kažejo dvajset ali nad 20 stopinj pa se plačujejo za 1 do 2 K dražje pri mešanih vrstah, pri sortiranih moštih pa za 3 do 4 K dražje.

g Cene žitu v Bački. Pšenica se kupuje po 1085 do 1110 K, rž 880 do 925 K, ječmen za krmu 930 K, oves 800 K, nova kuruza 700 K, moka št. 0 1540 K. Cene rastejo dnevno.

g Novosadski trg. Padanje naše krone v Curihi v Švici je povzročilo pri vseh rečeh povišanje cen, posebno pri pšenici in koruzi. Pšenica se kupuje za inozemstvo, dočim je po moki in mekinjah malo povpraševanja. Po koruzi je precejšnje povpraševanje po naših kupcih, dočim je v inozemstvu ameriška in rumunska kuruza cenejša od naše. Cene so: pšenica 1075 do 1100 kron, rž 920 kron, ječmen 930 do 950 kron, oves 760 do 780 kron, stara kuruza 830 do 850, kuruza v storžih 450 do 470 kron, moka št. 0 1550 kron, mekinje 520 kron.

d Kdo povzroča draginjo? »Novi čas« poroča: Neki gospod, ki se je nedavno mudil v Gradcu, si je ogledoval v Ljubljani v izložbah razstavljeno blago in je povedal svojemu spremljevalcu tole: »Poglejte tale klobuk! Ali ni tak, kakoršen je moj?« Bil je res tak z listkom, da se proda za 280 kron. »Za svoj klobuk sem plačal v Gradcu 78 naših kron. Za kravato sem plačal v Gradcu 16 kron; sami se prepričajte, da se take kravate prodajajo v Ljubljani po 130 do 150 kron. In najelegantnejšo obleko je neki ljubljanski milijonar kupil za 1600 kron; take obleke stanejo v Ljubljani najmanj 2500 kron!« Tle resnični zgledi nam kažejo, kdo dela draginjo v Ljubljani.

g Pred podražitvijo tobaka. Finančni minister bi rad pokrtil primanjkljaj, ki ga izkazuje državni proračun. V ta namen namerava podražiti tobak in tobačne izdelke. Kdo torej navija cene?

DAVKI.

g Pristojbina za vozove na vzmeteh (fedrih). Poročali smo že, da znaša pristojbina za vozove na vzmeteh (fedrih) 200 dinarjev, »Službene Novine« z dne 12. oktobra pa prinašajo k tej postavki še sledečo določbo generalne direkcije posrednih davkov, ki se glasi: »Vozovi na vzmeteh plačajo to pristojbino samo tedaj, ako se uporabljajo izključno za osebo in družino dotičnega lastnika (za luksus), a ne tudi tedaj, ako se uporabljajo za prevoz potrebin, kot: mleka, zelenjave in podobno, v katerem slučaju plačajo pristojbino po točki 20. tega člena.« — Tako sedaj naši kmetje vedo, da so njihovi bagri luksus.

Kakor poročajo, so pričeli po Dolenjskem že pobirati razne »fedrec« od vozov, da jih poklonijo »Samostojni kmetijski stranki« oziroma ministru Pucelju v znak priznanja, ki sta si ga pridobila pri — »fedrih«. In tako bo Pucelj res na — fedrih!

ZIVINA.

g Na zadnjem svinjskem semnju v Mariboru so bile nastopne cene: 6 tednov stari prašiči 60 do 100 K, 7 tednov stari 160 do 200 K, 4 mesece stari 600 do 650 K, 6 mesecev stari 800 do 880 K, 7 do 8 mesecev 900 do 1000 K, 9 mesecev 1000 do 1200 K, 1 leto 2400 do 3000 K, 1 do poldrugo leto stari 3000 do 3500 K. Plemenske svinje so imele ceno za 1 kg žive teže 28 do 32 K, pitane svinje za zakol 24 do 26 K. Kupčija je bila slaba.

IZVOZ IN UVOZ.

g Kdo ima korist od izvoza. Zagrebški listi poročajo, da je s tamkajšnjega trga svinjsko meso skoroda popolnoma izginilo; vsi prešiči se izvažajo v Italijo. Izvozniki imajo dovoljenje, da kupujejo prešiče na trgih izven Zagreba in jih potem žive pošiljajo v Italijo; pri tem pa ne smejo dvigati cen. Del izvoznikarjev sedaj kupuje prešiče po deželi za sedaj običajne cene in jih pošlje v Zagreb. Tu jih pokupi drugi del izvoznikarjev za oderuške cene in jih kar v istih vagonih pošlje dalje v Italijo. Tam dobe za blago v lirah, kar so tu plačali v dinarjih in spravljajo ogromen dobiček. Domači trg ostaja prazen, kar pa pride nanj, je nedosežno drago. Te dni je na gori opisani način kupil na zagrebškem kolodvoru neki izvoznikar partijo pitanih prešičev po 50 K kilogram žive vage. Kmet od tega ni imel nič, ampak posredovalec, a končni levji del dobička je pa spravil izvoznik milijonar. Podobno je z vsem izvozom.

g Italijanska uvozna prepoved. Kakor znano je italijanska vlada prepovedala uvoz naše goveje živine. To prepoved utemeljuje s tem, da grozi kužna bolezen. Iz istega vzroka je Italija tudi prepovedala izvoz naših svinj. Pri teh in podobnih prepovedih seveda ne gre za kake kužne bolezni, ampak za oster gospodarski boj, katerega vodi Italija proti naši državi.

g Italijansko vino za Nemčijo. Nemčija je dovolila uvoziti do konca tega leta 20 tisoč 700 hl italijanskega vina. Naši vinogradniki iz Štajerske in Vojvodine, ki so preje dobavljali vino za Nemčijo, bodo občutili to italijansko konkurenco.

g Mažarsko vino za Čehoslovaško. Mažarska namerava letošnje leto uvoziti v Čehoslovaško 1 milijon 200 tisoč hl vina.

RAZNO.

g Naši poslanci proti trošarini za vino in proti visokim kaznim. Poslanec dr. Hohnjec je bil pri ministru Krizmanu in ga interpeliral radi trošarine na vino. Minister je obljubil, da bo sklical tozadevno konferenco. — Dalje sta se poslanca dr. Hohnjec in prof. Sušnik ponovno oglašila pri namestniku finančnega ministra glede trošarine in neenake odmere ter visokih kazni. Povdarjala sta, da je naredba krivična in da nima zakonske veljave, ker je ni odobrila skupščina. Minister jima je moral potrditi, da se neenako postopa in

obljubil, da bo takoj sklical posebno komisijo, da reši to vprašanje.

g Posvetovanje o draginji se je vršilo v ponedeljek, dne 17. t. m. na deželni vladi pod predsedstvom pokrajinskega namestnika Hribarja. Razpravljali so dolgo časa in končno sprejeli več resolucij glede odprave draginje. Pomagalo je toliko, da je bilo par dni potem posvetovanju vse dražje.

g Glavna kreditna zadruga za poljedelce, Ministrstvo za poljedelstvo je sklenilo ustanoviti glavno kreditno zadrugo za poljedelce pod nadzorstvom države.

g Načrt zakona o zavarovanju živine so izdelali v Belgradu. Po tem zakonu se imajo ustanoviti posebne zadruge za zavarovanje živine, katere brdo združene v glavni zvezi s sedežem v Belgradu. Zadruga imajo nalogo, da svojim zadrugnikom zavarujejo živino in da se brigajo za zdravje živine. Član zadruge more biti vsaka oseba, ki živi v področju zadruge ter se bavi z živinorejo. Člani zadruge ne morejo biti osebe, katere zanemarjajo svojo živino.

g Proračun ministrstva prosvete je letos za 1.300 milijonov kron večji od lanskega. Zanimivi so v tem proračunu predvsem izdatki, ki niso točno označeni in so namenjeni za podporo Sokolom in drugim protikrščanskim organizacijam.

g Učiteljsko na dopustu, t. j. učiteljsko, ki je iz raznih vzrokov na plačanem dopustu — bolezenski dopusti tukaj niso všteti — nas stane na Slovenskem okoli 2 milijona kron letno.

g Regulacija rek v Sloveniji. Za regulacijo rek in potokov v Sloveniji so določili v državnem proračunu za prihodnje leto za Slovenijo 5 milijonov, 100 tisoč kron. Trije milijoni naj se porabi za regulacijo Ljubljanske, Kamniške Bistrice, Drave in Mure. Da se s temi groši ne bo dalo skoro ničesar napraviti, vemo vsi pametni ljudje, samo v Belgradu tega ne vedo.

g Zadruga za trgovino in industrijo v Ljubljani. Ministrstvo trgovine in industrije namerava ustanoviti v Ljubljani pokrajinsko zadrugo za trgovino in industrijo.

g Velika naročila za armado. Vojaška oblast je razpisala licitacijo za sledeče predmete: 120 tisoč vojaških volnenih odev, 190 tisoč srajc, ravno toliko spodnjih hlač, 135 tisoč metrov platna za rjuhe in 10 tisoč parov nogavic za bolnike.

g 16 obrtnih šol nameravajo ustanoviti v Bosni. Za slovenske obrtne šole pa ni kredita, tako da bomo morali zapreti še tehnično srednjo šolo v Ljubljani, ker ne da država nobenega denarja. Razen imenovane šole imamo še pletarsko šolo v Radovljici in puškarsko šolo v Kranju in par čipkarskih tečajev z osrednjim zavodom za žensko domačo obrt.

g Za okoli dve milijarde kron pokadimo v naši državi raznega tobaka. Koliko denarja gre po nepotrebnem v dim!

g 250 zaprtih železniških vagonov si je izposodila naša država od Madžarske.

g Kaj se vse lahko napravi z razumni ljudmi. V Švici je zelo razvito čebelarstvo, ki pa tudi nese. Letos so priredili v tej mali deželi 31 učnih tečajev za čebelarje, na katerih je bila udeležba velika. Na-

dalje so letos razposlali švicarski čebelarji čez 5000 matice, ki so jim vrgle nad 62 tisoč frankov ali v našem denarju 16 milijonov, 800 tisoč kron. Da so precej zaslužili pri medu in vosku, je gotovo. Dobro bi bilo, da bi pričeli tudi mi posnemati razumne in podjetne Švicarje.

g Naša državna kopališča namerava dati vlada v upravo zasebnemu kapitalu. Vzrok je pač ta, ker izkazujejo redno primanjkljaj. Znano je, da izkazuje zelo veliko državnih podjetij primanjkljaj, ker je gospodarstvo slabo.

g Velike zaklade petroleja ima Albanija. Angleži se na vso moč trudijo, da pridejo do teh zakladov.

Sirom domovine.

IZ SINKOVEGA TURNA.

Dne 12. oktobra zvečer ob 7. uri je požar uničil vso gospodarsko poslopje z vsemi letošnjimi pridelki posestniki Mariji Verbič v Kosezah. Skode je nad 200.000 K a zavarovana je bila le za 5000 kron. Ze tako je grozno prizadeta po toči in suši, sedaj pa še požar. Svetovna vojna ji je vzela moza in sina. Zares nesrečna družina! Nekaj kar se je videlo pri tem požaru je: imamo premalo priprav proti požaru, cela vas ne premore enega zapečnjaka (kaveljina). Ali bi se ne mogla tudi pri nas omisliti mala brizgalnica. Možje, zganite se!

SP. KOSEZE PRI LUKOVICI.

Pri tukajšnji podružnici sv. Lovrenca smo obhajali v nedeljo 2. oktobra prav lepo slovesnost. Imeli smo namreč blagoslov dveh novih jeklenih zvonov. S urešnim malim imamo sedaj tri, ki so prav lepo ubrani, v skupni teži 2240 kg. Lepa hvala vsem, ki so k temu pripomogli. Posebna hvala pa vašanom iz vasi Preserje, ki so se toliko trudili, da smo priredili zvonovem tako priskrben soriem. Hvala še posebno tistim, ki so s svojimi krasnimi nagovori pozdravili zvonove ob prihodu v sosesko. Vsi navz č! so se izjavili, da tako lepega sprejema novih zvonov še niso videli.

IZ LOMA.

Umrli je dolgoletni cerkveni ključar in bivši župan Jernej Zeleznikar v 78 letu starosti. Bil je mož-poštenjak, da mu ni bilo para. Naj v miru počival — Letos se je ustanovilo v Lomu prostovoljno gasilno društvo. Odbor je ves v rokah pristašev SLS. — V nedeljo, dne 16. oktobra, ob obletnici ustanovitve lomskega Orla, se je vršil občni zbor tržiškega orlovskega okrožja v Lomu. Prišel je tudi zastopnik Orlovske Zvez v Ljubljano. Ob tej priliki so vrli tržiški Orli in Orlice zapeli na lepem prostoru pod župniščem precej narodnih in umetnih pesmic ter napravili tudi telovadni nastop; pokazali so vzorno disciplino in svojo izurjenost.

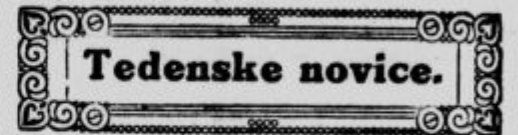
TRI FARE PRI METLIKI.

Veliko slovesnost smo imeli 27. avgusta pri Treh farah. Ob 5. uri zjutraj smo s številno množico na kolidorju naložili 2 nova bronasta zvona za podružnico Tri fere in smo jih s nebrojno množico med petjem in molitvijo spremili k Trem Faram. Pred vrati trifarškega pokopališča so naš dušni pastir prečast, g. pripor Učak govorili in so nam razložili pomen in zgodovino zvonov, potem je sledil blagoslov, kar so tudi izvršili prečastiti g. pripor v spremstvu več duhovnikov. Nato je bila slovesna služba boja in med službo boja so potegnili zvono v svonik. Zvona sta krasno izdelana in naj-

boljšega bronu in jih je ulila strojna tovarna in li-varna v Ljubljani v splošno našo zadovoljnost. Veliki svon (es) tehta 1040 kg, mali tehta 470 kg (as) in stari, ki je ostal od vojne (ces) tehta 6 starih crntov. Pripomnimo, da smo dobili iz Amerike od tamošnjih častincev trifarške Matere božje lepo svoto denarja; primanjkljaj smo sletili deloma v soseski Tri fere, deloma v sosednjih soseskah, ki so nam priskočile na pomoč, ker se pri Treh farah pokopavajo iz soseske Bojakovo, Dražiči, Lokvica in Slamna vas. Tudi meščani iz Metlike so nam priskočili s milodari na pomoč, za kar jim smena hvala.

RADOMLJE.

»Jutro« z dne 19. oktobra je trdo in kri-vično napadlo prezasluznega gospoda Petra franciskana, ki je pri nas v Radomlju skozi eno leto opravljal dušnopastirsko službo. Podpisani so »farani«, Radovedni smo, kateri? Javnost naj izve, da devetindevetdeset odstotkov Radomljanov oboja ta napad. Gospod Peter, katerega so njegovi predstoiniki premestili na drugo odlično in zaupno mesto v sled neke potrebe, na naj le prepričan o našem globokem spoštovanju in iskreni hvalečnosti za njegovo tako goreče delovanje med nami. Radomljani.

Tedenske novice.

Politične.

p Sestanek vrhovnega vodstva hrvatske ljudske stranke se je vršil 17. t. m. v Sarajevu. Poročalo se je o strankini organizaciji in o tisku. Ugotovilo se je, da stranka po hrvatskih deželah znatno napreduje. Sklenilo se je, da se naj poslanci z vso močjo zavzemajo za izpremembo ustave, da se tako odpravi nadoblast enega plemena nad ostalima dvema. Odločno naj stranka nastopi proti nameri nekaterih hrvatskih politikov, ki hočejo na ljubo hrvatski republiki žrtvovati velik del Hrvatske nadoblasti srbskega plemena. Nadalje je vodstvo naročilo poslancem, naj se še vnaprej krepko zavzemajo za malega človeka, ki ga kapitalizem hoče zadušiti. Najodločneje protestirajo proti kulturnemu boju, s katerim skuša vlada odpraviti krščanske šole in sestrdati katoliške ustanove. Od vojaške uprave se zahteva, da naj takoj preneha s preganjanjem orlovstva in katoliških mladinskih organizacij.

p Zaupni shod SLS se je vršil 18. oktobra na Viču. Udeležilo se ga je 250 mož. Govorili so urednik Kremžar ter poslanec Sušnik in dr. Korošec. Na koncu so bile sprejete tri resolucije: 1. Zahteva, da se omogoči takojšnje delovanje občinskih odborov v korist obč. gospodarstva; 2. protest proti nameravanemu razkristjanjenju šole; 3. Zahvala poslancem SLS, Jugoslovanskemu klubu in posebno dr. Korošcu za dosedanje delo, za bodoče pa neomejeno zaupanje.

p Shodi SLS. V nedeljo dne 16. t. m. es je vršil na B l o k a h shod SLS, ki je zelo dobro uspel. Shod je bil tem važnejši, ker na Blokah že dolgo ni bilo politične manifestacije. Govoril je poslanec Škulj, ki je v krepkih potezah orisal vzroke sedanjega neugodnega političnega in gospodarskega stanja v državi. Posebno živo je naslikal delo »samostojnih«, tako da je eden izmed njih med govorom vzkliknil: »Bil sem tudi

jaz pristaš »Samostojne«, ker sem se dal zapeljati lepim besedam, zdaj pa nisem več. Ta vzklik je zbudil občno veselost in odobravanje, ostale navzoče »samostojne« pa je oblila rdečica in so ves čas sramežljivo molčali. Shod je enoglasno izrazil zaupanje in zahvalo »Jugoslovanskemu klubu« in pozval poslance, naj ne odnehajo, dokler se ustava ne revidira. — Isti dan se je vršil shod na G o r i pri Sodražici, na katerem je tudi poročal poslanec Škulj in se je sprejela zaupnica našemu klubu.

p Ali so se ustrašili? Novejša poročila, ki pa seveda niso zanesljiva, trdijo, da so vladne čete premagale Karlove divizije in da le-te beže. Mažarska vlada da zahteva, da se Karel internira, njegovi svetovalci pa postavijo pred sodišče. Ali je to pretkana igra, ali so se ustrašila ostrega nastopa velike in male antante, ki sta obe odločno povedali, da ne bosta trpeli kršitve mirovnih pogodb.

p Železniški most med Belgradom in Zemunom je resno ogrožen. Nekdo (mažarski agenti?) je zažgal petrolejske vlačilce na Savi, ki jih ne morejo pogasiti in cela goreča masa se nabira pri mostu, ki je zato v nevarnosti.

p Zakonodajna skupščina v Beogradu se je zopet sestala. Po dolgem prerekanju med liberalci (demokrati) in radikali se je volilo novo predsedstvo. Izvoljen je bil zopet dr. Ribar (demokrat). Eden izmed podpredsednikov je zopet samostojnež Urek. Protić pride v zbornico in bo prisegel. —

p Bogi Urek! Odpadniki so vedno najbolj zagrizeni nasprotniki. Ni čuda — vest jih peče in hočejo s sovraštvom prepiti glas vesti. Tako samostojni poslanec Urek, ki je v svojem divjem sovraštvu do ljudske stranke in v obupni žalosti, da se njegova stranka tako krči, začel blatiti naše poslance z lažmi iz »Pondeljka«, o katerem celo poštena liberalna javnost priznava, da je najbolj umazan list v Sloveniji in kateremu celo njegov odgovorni urednik s skrajno nevoljo služi — ker je to edini kruhek, ki ga mu liberalci dajo. Pondeljek je prinesel ostudno laž, da je dobil poslanec Brodar pred vojsko 20.000 kron za zidanje hleva. Urek se je vsedel na to laž in grozi z njo v Kmetijskem listu. Take grožnje so sicer papirnate bombe, ki se jih more posluževati samo obupan in od sovrašтва zmeden človek, toda, ker nam je slučajno ta reč znana, povemo skrivnost, ki je poslanec res dobil od deželnega odbora — 400 kron za hlev, 50 K pa za svinjake, o čemer se tudi g. Urek lahko prepriča v deželnih zapisnikih. Drugi kmetje, med njimi samostojneži, so dobile celo po 1200 K. Brodar se torej niti od daleč ne more primerjati z Urekom, ki je svoj čas prosil dr. Korošca za dobro mesto pri Vnovčevalnici (na Štajerskem) in ga je tudi dobil. Radi raznih njegovih nesreč pri denarju, pri čemer je Vnovčevalnica znatno trpela, so ga odslovili, valed česar se je takoj spremenil iz »klerikalnega kužka« (kakor lepo nazivlje svojega tovariša Brodarja) v samostojnega leva. Vsi Gorenjci vedo, da si je poslanec Brodar z lastno pridnostjo in delavnostjo uredil gospodarstvo, v čemer ga pa do da-

nes še ni posnemal g. Urek, ker si lahko zida hišo, ker mu davkoplačevalci plačujejo mesečnih 24.000 K dohodkov.

Domače novice.

VAŽNO ZA ŽUPANE.

Delo pri naših županstvih je v zadnjem času tako naraslo, da morajo mnoge občine nalašč najeti pisarniške moči. To pa vsled tega, ker je mnogo vojaških zadev prišlo od okrajnega glavarstva na občine. Poslanec Škulj se je zavzel za naša županstva in zahteval pri vojnem notranjem ministrstvu da se naj to delo občinam odvzame, ali pa se naj plača posebej. Ministra odgovarjata, da se delo zaenkrat ne da odvzeti, pač pa se je v ta namen odločilo 600 000 kron občinam v novih krajih in sicer 200.000 se izplača kot podpora pasivnim občinam, ostalo pa se porabi v spopolnjenje občinskega uradniškega poslovanja posebno v Sloveniji. Gotovo bodo za ta uspeh županstva našim poslancem hvaležna.

Okrajna kmetška zveza v Kamniku je imela dne 16. t. m. v kamniškem društvenem domu svoj prvo sejo. Sestavili smo novi odbor tako-le: načelnik je g. bivši poslanec Ivan Strein, podnačelnik Jožef Mrak, župan v Podgorju, blagajnik Martin Tomšič iz Volčjega potoka, tajnik pa Franc Borc iz Kamnika. — Ker je zveza v precej slabih finančnih razmerah, je odbor sklenil, da se 1. pobere članarina pri vseh podružnicah K. Z., 2. da si nabavimo nabiralne bloke, ki jih bodo člani K. Z. prodajali na vseh naših prireditvah v korist K. Z., 3. da priredimo prihodnje leto veliko tombolo s kmetijskimi dobitki in sicer ob priliki velikega tabora, ki se bo najbrže vršil na Limbarski gori. — Načelnik Strein je nato poročal o cenilnih izkazih škode, ki jo je povzročila suša in izjavil, da bodo izkazi skoro gotovi, na kar jih pošljemo Jugoslovanskemu klubu, ki naj izposluje vsaj najbolj prizadetim kako podporo. Sklenili smo, na občnem zboru JKZ predlagati resolucijo, da se ves izvoz živine prepusti kmetiskim zadrugam. — Da bodo mogli ljudje spraviti v denar male prašičke, ki jih je letos v okolici zelo veliko, smo sklenili v tej zadevi posredovati pri Gospodarski zvezi v Ljubljani. — O. K. Z. bo imela v zimskih mesecih vsak mesec redne sestance. Prvi setanek se vrši dne 5. decembra t. l. v Kamniškem domu.

d Kmetška zveza za tržiški sodni okraj ima v nedeljo, dne 30. t. m. sejo po osmi sv. maši v kaplaniji. Vabijo se tem potom vsi odborniki.

d Uspeh poslanca Brodarja za občino Sorica. Na prošnjo, ki jo je poslanec Ivan Brodar naslovil na finančnega ministra, da se naj občanom občine Sorica znižajo davki, je finančno ministrstvo odgovorilo sledeče: »Na vašo vlogo z dne 1. julija t. l. naslovljen na finančno direkcijo, nam je čast Vam sledeče odgovoriti: Občina Sorica je do konca l. 1920 dolžna na zaostalih davkih: na zemljiškem in hišno-razrednem davku 32.828.11 K; na hišno najemniškem davku 592.33 K; na dohodninskem davku 836.39 K; na pridobninskem davku 1546.98 K. Na davku na rente 48.78 kron; skupaj 35.852 K 59 vin. — Ta dav-

ni dolg ima plačati 245 davčnih plačevalcev. Ozemlje soriške občine je bilo do konca maja tekočega leta zasedeno po Italijanih, ki sicer niso pobirali davkov, vendar so občanom prizadeli obilo škode na drug način. Kolikor je tu znano, je bil vzrok vznemirjenju, ki je nastalo v tej občini, čisto gotovo dostavitev plačilnih nalogov, radi česar je že ljubljanska delegacija dovolila okrožnemu davčnemu okraju v Kranju, da v tem upoštevanja vrednem slučaju — v kolikor ne bi prišlo v nasprotje s predpisi — počaka s eksekutivnim izterjatvijo davkov, dokler se vznemirjenje med tamošnjimi davkoplačevalci ne poleže. Ker pa je bil — kar trdite tudi Vi, g. nar. poslanec, tudi prebivalcem otoka Krka ves zaostanek na direktnih davkih do konca l. 1920 odpisan oziroma odpuščen, razen onega na vojne dobičke, ki pa itak zadene samo bogataše, ni z ozirom na izredne razmere, ki so vladale v občini Sorici, nobenih zaprek, da se ne bi tudi tukaj isto tako kakor na Krku odpisali predpisani davki. Radi tega je ta direkcija že odredila potrebne poizvedbe. — Načelnik. —

+ Interpelacija zaradi neurejenih razmer na italijanski meji. Poslanec Škulj je vložil na ministrstvo za zunanje zadeve sledečo interpelacijo: Četudi se je mir med SHS in Italijo definitivno pred več časom sklenil, so razmere ob novi državni meji še vedno neurejene. Vsako zavlačevanje ureditve pa močno škoduje kmečkemu prebivalstvu ob meji. Tako imajo kmetje svoje pašnike in gozdove onkraj državne meje, pa ker nimajo dovoljenja v onostransko ozemlje, ki sedaj spada pod Italijo, so ostali celi kompleksi travnikov nepokošeni in mnogi, ki imajo tam lepe gozdove, si morajo kupovati drva, ker ne smejo do svojih. Tako ima vas Dane, obč. Stari trg pri Ložu 10 vagonov nepokošene mrve onstran meje, dočim jo morajo doma kupovati. Davke pa plačujejo mnogi v obeh državah, a uživa se nič. V tem položaju so vasi občin Cerknica, Lož, Stari trg. Vprašam g. ministra, ali je voljan vse potrebno ukreniti, da se hitro uredi državna meja in dokler se ne uredi, da lastnikom italijanske oblasti izda stalne legitimacije, da bodo smeli v svoj gozd in svoje travnike in dokler kmetje ne uživajo svojih parcel, naj se oproste vsakega zemljiškega davka v SHS in Italiji. Prosim pismenega odgovora.

d Za reveže. Poslanec Škulj je zahteval, da se one toplice, ki jih upravlja država, odpro za revne bolnike brezplačno ali pa vsaj po znižani ceni. Danes so v poletju po kopališčih zvečina ljudje, ki imajo dosti denarja in dosti časa, a revež, ki si je svojo bolezen dobil pri težkem delu, mora boleti in umirati brez pomoči. Minister je odgovoril, da bo ustregel zahtevi poslanca in zahteval da država prispeva nekaj za vzdrževanje kopališč, potem pa bo lažje revnejšim toplice dajati zastoj. Pri nas so taka kopališča Slatina in Doberna, na Hrvaškem Lipnik in Topusko. V hrvaškem Lipniku je bilo že letos 150 mest brezplačnih, posebno za otroke, kupil se je zato nalašč en hotel. Minister obeta, da bo enako uredil tudi v Sloveniji. Mi smo mne-

nja, da se bogatašem dvigne taksa, revnim pa da kopanje zastoni. Če pa država 10 milijonov kron da letno za gledališča, naj rajši prispeva za pomoč onim revežem iz kmetijskega, delavskega in nižje uradniškega stanu, ki so pri delu si nakopali bolezen. Vsekako pa gre zahvala našemu poslancu, ki se je zavzel za reveže.

d Ali je to verska enakopravnost? Po državnem popisu je v celi državi 5 milijonov, 454 tisoč, 122 pravoslavnikov in 4 milijone 474 tisoč, 869 katoličanov. Sedaj pa pogledajmo, kako vlada na eni strani podpira pravoslavne, na drugi strani pa katoličane. Pravoslavna verska uprava v Jugoslaviji dobi od države v prihodnjem letu 141 milijonov, 246 tisoč, 436 kron, katoliška pa 10 milijonov, 903 tisoč, 993 kron; pravoslavni dobe torej za 130 milijonov, 342 tisoč, 443 kron več kot pa katoličani. In vendar ni pravoslavni niti za eno petino več kot je nas katoličanov, pa dobe za svojo versko upravo skoro 13krat več kot mi. Pa naj bomo s tem katoličani zadovoljni?

d Kako se delajo zasluge. Kmetijski list objavlja, da bodo samostojni poslanci vse storili, da se krute določbe glede vinske trošarine odpravijo. Kaj se pravi to? Najprvo podpiše samostojnež Pucelj te odredbe, katera je zahtevala smrtno žrtev ravno med samostojnimi kmeti, potem pa naj prekliče, kar je podpisal. To je potem zaslug! Na ta način lahko Pucelj vse kmete na smrt obsodi, potem pa milostno obsodbo prekliče in Kmetijski list bo z debelimi črkami zapisal: Velikanska zasluga naših poslancev. Rešili so našemu kmetu življenje. — Toda tudi take zasluge ne bodo mogle nesrečnemu Antonu Hrstarju vrniti življenja. Naši kmetje pa vedno bolj lahko uvidevajo, kako se je s kmetom postopalo, ko je sedel na vladi samostojen minister kmetov. Na verižnike in kapitalistične oderuhe še nihče ni streljal, čeprav goljufajo državo in ljudstvo za milijone, na kmete streljajo, čeprav je ves davek vedno do zadnjega odrajal.

d Nepotrebnost razburjenje. »Slovenski Narod« je ves ogorčen nad poslovnim večerom, ki ga priredi dekanijski odbor v Kamniku rekrutom, in kliče: roke proč od armade. »Slovenski Narod« se lahko zaveda, da bo armada veliko bolj zanesljiva, če bi se vzgajala po načelih, ki jih zastopa Dekanijski odbor kat. izobraževalnih društev, kakor pa da se daje v roke svobodnomiselnemu sokolstvu, ki ima na vesti veliko moralnega propadanja naše mladine.

d Pazite na ponarejen denar. Na sej-meh razni kupčevalci živine plačujejo s ponarejenimi bankovci. Zato pozor!

d Sadovi brezverske šole. Ameriška »Edinost« piše: »Šolska oblast v Chicago gleda s strahom sadove vzgoje po državnih šolah (ki so brez krščanskega nauka). Kaj bo, ako se bo hudobija med nedorastlo mladino tako strašno širila, kakor se širi sedaj. Ze več let mislijo vsi trezni možje, ki vidijo te grozne sadove, kaj bi se ukrenilo, da bi se način državnih šol zboljšal in bi se zabranilo to strašno pohujšanje. Nekaj let sem se skušali uvesti v vse šole čitanje svetega pisma. Po nekaterih državah so to poskusili. Sedaj vidijo, da tudi to ni nič, kajti par vrstic svetega pisma,

katerega otrok itak malo razume, ne bo moglo dati otroku moralne podlage za bo-je življenja. — Sedaj je nadzornik za šolsko izobrazbo v Chicago iznašel novo sredstvo, katero bodo poskusili. Uvedli bodo nov predmet: učenje morale. Vsak dan bo učitelj prečital kratek življenjepis kaknega velikega moža ali žene iz zgodovine, in na podlagi tega zgleda se bo otroka spodbujevalo, da bi sledil temu zgledu. Glavni nadzornik čičaških državnih šol, Mr. Mortenson, ki vendar ve, kaj govori, je rekel dobesedno: »Najvišja dolžnost šole je, da vzgaja v otroku čist značaj in če bi bilo treba pri tem vse druge predmete zanemarjati. Današnji otroci niso nermalni temveč so naravnost pokvarjeni.« — Take šole hočejo uvesti pri nas svobodomiselnici. Zato naj ne utihne naša zahteva: Zahtevamo versko šolo, zahtevamo učitelje verskega življenja. Vun iz naših šol s svobodnomiselnim sokolstvom!

d Dekleta na deželi. Ker vsako jesen dohod deklet iz dežele postaja vedno večji, opozarjamo vsa dekleta po deželi, da ne slijo v mesta, ker bodo razočarana. Obenem opozarjamo tudi stariše, da to upoštevajo. Službe po mestih niso več take, kot so bile včasih in tudi odnošaji in razmere niso urejene. Kadar bo čas za to, se bo že naznanilo v časopisju. Organizacija služkinj ima skrbeti za zboljšanje gmotnega položaja članicam, ima pa tudi dolžnost opozoriti vsa ona dekleta, ki mislijo na službo v mestih, kaj jih čaka in ali je primeren čas za nastop službe ali ne. Končno prosimo tudi vse župne urade, da v tem smislu vplivajo na prizadete.

Poselska zveza.

d Papirnate bombe. Radi zahtev »Poselske zveze«, da se plače služkinjam po mestih zvišajo, so zagnali liberalni bankirji in verižniki velik hrup. Grozijo, da ne vzamejo nobene služkinje več, ki je organizirana. — No, no, na drugi strani pa se kar tepo zanje, ker natančno vedo, da se glede poštenosti še najlaže zaneso na tiste, ki so organizirane ali so vsaj v Marijini družbi. Kjer je pri hiši revščina in majhni mesečni prejemki, služkinje radi potrpe tudi z manjšo plačo, kjer pa zaslužijo vsak mesec pol milijona, pa že lahko odrinejo 500 kron za služkinjo.

d Razvoj katoliškega gibanja v Zagrebu. V Zagrebu so začeli na dvorišču palače sv. Jeronima zidati veliko dvorano za katoliške prireditve. Dvorana bo v kratkem dovršena.

d »Pošten« Sokol. Zagrizeni Sokol France Miklavc iz Ljubljane se je obvezal v Belgradu, da bo dobavil parkete za novo kraljevsko palačo. Na račun so mu izročili 44.000 kron. Miklavc se je peljal v Ljubljano, se nastanil v hotelu »Slone« ter se krasno zabaval. V Belgradu so pa čakali na parkete. Ko so pa zvedeli, da ni ne parketov ne denarja, so Miklavca zaprli. —

d Vpoklic rekrutov-poljedelcev je odložen do prihodnje jeseni, kakor poročajo časopisi.

d Divjaštvo laških financarjev. Te dni se je peljal posestnik Franc Budal iz Prvačine k svojim sorodnikom v Dornberg na obisk. Na povratku sta ga aretirala dva

laška financarja. Ko je prispel pred svojo hišo in hotel izročiti otrokom nekaj sladkarij, sta financarja nenadoma nanj ustrelila. Nato sta napol živega po cesti vlekla v stražnico, odkoder so ga oddali v goriško bolnico, kjer je umrl. Slovensko prebivalstvo je do skrajnosti razburjeno in je priredilo žrtvi veličasten pogreb.

d V dinarjih! Od 1. novembra naprej morajo biti vsote nakazane na čekovnih položnicah označene v dinarjih.

d Vprašanje. A.: Ali veš, zakaj dopoldan naša valuta pada, popoldan pa se zopet dvigne? — B.: Dopoldan ministri delajo, popoldan pa spe.

d »Na svoji zemlji svoj gospod.« »Slovenski Narod« se strašno jezi nad ljubljanskimi učenimi gospodi, ki se zavzemajo za ohranitev univerze in ki so na nekem sestanku ogorčeno protestirali, da se skuša slovenstvo demontirati (razdreti in odpraviti). Vprašuje: Kdo skuša demontirati? Ali država, ali vlada, ali Belgrad? Ali ni Slovenec na svoji zemlji svoj gospod? Gospodje, pa mi odgovorjamo: slovenstvo skuša s svo silo demontirati Pribečevića s pomočjo kupljenega izdajstva slovenskih liberalcev-poturice; Slovenec pa žal na svoji zemlji ni svoj gospod, temveč gospoduje nam bankir, ki ga ščiti belgrajska žlahta.

d Ustanovni občni zbor kmetske županske zveze za kočevski okraj se vrši dne 29. oktobra ob 10. uri dopoldne v dvorani izobraževalnega društva v Ribnici. Vabljeni so vsi župani tega okraja, občinski svetovalci in odborniki, da se občne zveze zbora zanesljivo in gotovo udeležijo. Tovariši, gre za velevažne stvari, za našo organizacijo, ki obeta biti ena najboljših, zato prihitite gotovo vsi in pripeljite še druge naše prijatelje, da bo udeležba tem sijajnejša. — Za pripravljalni odbor: Pogorelec, župan.

d »Kmetijski list« že eno leto ne zna drugače agitirati za svojo stranko kot z znanimi lažmi o dr. Korošcu, ki je menda vseh davkov, suše, lakote in vojске, žalostnih in revnih časov kriv. Uspeh te vrste agitacije se pri samostojnih vsak dan bolj pozna: Vedno manj jih je. Le tako naprej. Mi smo z vami izvrstno zadovoljni.

d Kdor se hoče naučiti surovosti in zmerjanja, naj se naroči na Kmetijski list in naj se št. 42 letošnjega leta na pamet nauči.

d S farško gonjo po predvojnem receptu grozi liberalna »Domovina«. Nas zelo vesel, ker je farška gonja vedno le nam koristila. Tega mnenja je celo dr. Tavčar.

d V Škofli Loku je bil poročen v nedeljo 16. t. m. predsednik tamkajšnjega Orla g. Jožef Oblak z gđ. Ivanko Dermota. Iskreno častitamol!

Umrli je včeraj ponoči v Leonišču v Ljubljani župnik g. Albin Ilovski iz Bukovščice nad Škofjo Loko v sarosti 60 let. N. v m. p.!

d V župečivasi pri Cerkljah na Dolenjskem je 5. t. m. umrl po dolgi in mučni bolezni med katero je večkrat prejel tolažilo sv. vere, posestnik Franc Zidar v 61 letu starosti. Rajni je bil zelo priden in skrben gospodar, dober oče svojim 3 otrokom in povsod v okolici priljubljen. Bil je vedno zvest oristaš SLS in JKZ in skozi 25 let naročnik Domoliuba, katerega je tudi med boleznijo vedno rad prebiral. Zapušča ženo in 3 otroke. Pokoi njegovi duši.

— Nagla smrt. Ko se je vozil posestnik Franc Brodar z Dolgega brda iz Peč domov, je prišel bruhati in se je vlegel na voz. Ko so se pripeljali v Kanderše, je bil Brodar mrtev. Brodar je bil invalid in ker je imel umetno spodnjo teljast, se je najbrže zadušil.

d Ljubljanskega župana dr. Periča je vlada potrdila. Zapisnega se je izvršila v ponedeljek 24. t. m.

d Nagel preobrat vremena. Po dnevih vročine in suše se je v nedeljo ponoči vršil pod nebom hud boj med sušo in močjo. Med viharjem in gromom je padal obilen dež, nato takoj sneg, ki je precej na debelo pobelil. Suša je zaenkrat končana.

d Samomor. Dne 16. t. m. je našel lesni trgovec Jakob Pogačnik iz Ljubljane v gozdu Cegovca med vasema Žiže in Rova mrliča. Ugotovilo se je, da je bil najdeni mrtvec Ciril Kosmatin iz Dolenj. ki so ga s 4. septembrom letos pogrešali. Kot se je dognalo, se je Kosmatin sam usmrtil.

d Veliki gozdni požari v Srbiji. Vsled neprestane suše so se na več krajih v naši državi vneli gozdovi. Tako so pred dnevoma začeli goreti gozdovi v požarevačkem okrožju in na Črnem vrhu. Ravnotako gore tudi veliki gozdni kompleksi v Črni gori.

d Požar na Češnjici. Dne 14. oktobra ob 1. uri je pričelo goreti pod kozolcem Jožefa Mesca s Češnjice št. 22 pri Železnikih. Kozolec, napolnjen s senom, slamo in drvi, je kmalu popolnoma pogorel. Požarni brambi iz Sela v Železnikov sta ubrali, da se ni požar razširil na bližnja poslopja. Škode je povzročil požar 70.000 K. Mesec je bil le za 2000 K zavarovan. Zgorelo je ob tej priliki tudi Jožefu Globočniku iz Železnikov za 9000 K in Luku Pogačniku iz Češnjice za 1000 K oglja, katerega sta imela spravljene pod Mesčevim kozolcem. Kot se domneva, je požar zanelila zločinska roka.

d Požar v Podljubnu, župnija Šmihel pri Novem mestu. Dne 17. oktobra je nastal na še nepojasnjen način požar pri Fr. Pircu v Podljubnu št. 1. Požar se je vsled silne suše hitro širil. Vode ni daleč na okrog, tudi ljudi ni bilo doma, ker so bili na sejmu v Novem mestu. Da niso prihiteli na pomoč ljudje iz Birčne vasi, bi bila že itak velika škoda še veliko večja. Pogorelo je pet gospodarjev popolnoma s hišo in gospodarskimi poslopi, enemu je ostala samo hiša. Zgorelo je vse žito, okrog 700 mernikov, 600 mernikov krompirja, vsa mrva in krma za živino, 4 prešiči in vsa obleka. Škoda se ceni nad 1 milijon kron. Dve vdovi sta ostali brez vsakega premoženja s kopico nedoročlih otrok. Pomoč je nujno potrebna.

d Požar. V nedeljo 23. t. m. je začela goreti papirnica v Goričanah pri Medvodah. Požar so po velikem trudu pogasili. Pogorele so delavnice. Škode je en milijon kron.

d Požar je uničil v Hrastniku rudniško skladišče, kjer je bilo nakopičenega za mnogo milijonov raznih rudniških potrebščin.

d Požar v Baličeh. Dne 13. t. m. zjutraj je zgorela v župniji Sv. Nedelja grkokatoliška vas Baliče, ki šteje 12 posestnikov. Zgorele so vse hiše, vsa gospodarska

poslopja, krma, slama in vsi poljski pridelki. Zgorel je tudi 4 letni deček in 4 prešiči, drugo živino so rešili. Na pomoč je prihitel domači g. župnik dr. Niko Erdeli, pa se je ponesrečil. Hotel je izgnati iz nekega hleva živino, pa se je goreča streha nanj podrla, ter se je silno opeknel po obrazu in rokah, tako, da so ga odpeljali v bolnico usmiljenih bratov v Kandijo v Novem mestu. kjer je, kakor čujemo, vsled zadobljenih opeklin umrl.

— Ogenj. Dne 17. t. m. ob 3. uri je nastal pod kozolcem posestnika Janeza Hribarja v Malem Korenu, občina Ambrus, ogenj, ki je v teku ene ure upepelil kozolec ter vsa poslopja z vsemi premičninami vred posestnika Janeza Zajca, ravno tam.

d Vozni red na naših železnicah se je s 26. oktobrom nekoliko izpremenil. Novi stenski vozni red se lahko kupi na naših večjih postajah.

d Prikojevalni tečaj za krojače-invalidi. Ker namerava urad za pospeševanje obrti prirediti prikojevalni tečaj za krojače-invalidi, se pozivajo vsi invalidi-krojači, ki bi se želeli udeležiti tega tečaja, da nemudoma vložijo tozadevne prošnje na pokrajinsko upravo za Slovenijo, oddelek za socialno skrbstvo, invalidski odsek, v Ljubljani, najdalje pa do 29. oktobra t. l. Vsi invalidi, ki bi bili sprejeti v ta tečaj in so siromašni, kar naj dokažejo s spričevalom od občine, bodo za čas tega tečaja v oskrbi Invalidskega doma v Ljubljani.

d »Vrtec« in »Angelček«. Izšla je številka 9-10. Staršem in vzgojiteljem oba mladinska lista prav toplo priporočamo. Skupno staneta 26 K, Angelček sam 10 K. Naroča se pri upravnštvu, Sv. Petra c. 80.

d Vlak je povozil 17. t. m. rudniškega inženjerja Ludovika Bonča med postajama Kresnice in Litija. Bil je takoj mrtev.

d Obe nogi je odrezal vlak Hansu Michingerju iz Gradca. Peljal se je brez potnih listov v Jugoslavijo iskat službe. Pred Št. Iljem je tako nerodno skočil z vlaka, da je prišel pod kolesa in se tako ponesrečil.

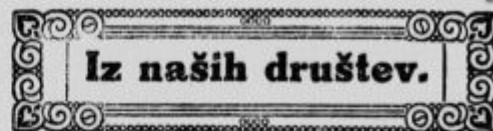
— Smrtna nezgoda. Pismonoša Franc Intihar, ki je bil uslužben pri poštnem uradu v Novem mestu, je napravil dne 16. t. m. izlet v zidanco na Trško goro. Ob povratku domov je padel tako nesrečno, da si je zlomil tilnik. Zapušča vdovo ter pet nepreskrbljenih otrok. Ponesrečenec je bil vesten in trezen mož in kot pismonoša splošno priljubljen.

d Velika nesreča z granato. V Pongercih pri Pragarskem je prinesel A. Vnuk na pašnik granato, katero je našel doma, ki jo je prinesel za časa vojske njegov brat. Otroci so se začeli z njo igrati. Naenkrat granata eksplodira. Učinek je bil strašen. Dva dečka vsa razmesarjena sta bila na licu mesta mrtva, tretji je vsled poškodb drugi dan umrl. Več drugih je bilo rano.

d Roparski umor. Blizu Laporja pri Slovenski Bistrici so prejšnjo nedeljo napadli neznani fantje posestnika Raka in njegovega sina, ki sta se peljala iz vinograde Jastrnika domov v Križni vrh. Roparji so očeta zaklali z bajonetom ter mu vzeli 40 tisoč kron, sina pa so s koli pretepli.

d Ranjen ob demarkacijski črti. Ko je 23 letni posestnik Ljvenc Debeljak iz Stare Oselice dne 17. t. m. v Koprivniku prekorčil mejo, je italijanska obmejna straža streljala na njega. Smrtno nevarno ranjenega Debeljaka so prepeljali 18. t. m. v ljubljansko bolnico.

d Prirejanje plesov je pokrajinska vlada zelo otežkočila. Kaj bodo pa Sokoli rekli?

Iz naših društev.

VSEM KATOL. SLOV. IZOBRAŽEVALNIM DRUŠTVOM.

Ustanovili smo »Društveno nabavno zadružno«, ki ima nalogo, preskrbovati naša društva in odseke z vsem, kar rabijo pri svojem delu. Po pravilih more preskrbovati le svoje zadružnike. Z ozirom na to se vabijo kat. slov. izobraževalna društva, naj nemudoma iaviijo, koliko deležev nameravajo podpisati. Vsak delež stane le 5 dinarjev. V kratkem razpošljemo na vsa izobraževalna društva okrožnico, kateri bo priložena pristopnica in poštna položnica. Društveni odbori naj pri prvi seji sklepajo o tem, koliko deležev podpisajo. Dolžnost vsakega društva je podpisati najmanj 10 deležev, kar znaša samo 50 dinarjev. Toraj na delo! Občni zbor »Društvene nabavne zadruge« se vrši dne 21. novembra ob 4. uri popoldne v prostorih SKSZ. Vse dopise je pošiljati na naslov: »Društvena nabavna zadruga«, Ljubljana, Ljudski dom.

ŠMARTNO PRI KRANJU.

Dramatični odsek tukajšnega izobraževalnega društva priredi v soboto 29. t. m. ob 8. uri zvečer in v nedeljo 30. t. m. ob 3. uri popoldan žaloigro: »Mlinar in njegova žena«. Prijatelji društva in poštene zabave se vabite k obilni udeležbi. Okoličanom se nudi posebno prilika udeležbe v nedeljo popoldan. Bož Hvil!

DOLE PRI LITLIJ.

V nedeljo dne 9. oktobra 1921 se je po popoldanski službi božji vrtila v naši gorski župniji igra pevskega društva. Kako krasno je bilo videti mladeniče tukajšnje župnije v dvorani, ki so priredili igro, nakar so zapeli prav lepe pesmi, tako da bodo ljudje dolgo časa pomnili in gotovo tudi ne pozabili tega dne.

Bož blagoslovi naše vrle mladeniče, kateri se trudijo v naši gorski župniji, da bi se zatrijo, kar je med drugim fantom hudobije ter da bi jih privedlo med dobre mladeniče, da bi bili potem ponos vsem našim faranom. Prosimo tudi druge mladeniče tukajšnje župnije pridite k nam tudi vi, da se bo začelo novo življenje v naši fari.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska posojilnica

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6 (tik na franciškansko cerkvijo)
obrestuje hranilne vloge in vloge v tekočem računu po

3%

brez odbitka rentnega in invalidnega davka.

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem decembra 1920 nad 60 milijonov kron vlog in nad K 1.100.000 rezervnih skladov. Posojila se dovoljujejo na osebni kredit (proti menici), na hipoteko v tekočem računu.

Listek.

Prstan kraljice iz Sabe.

Angleški spisal Rider Haggard. — Poslovenil Franc Poljanec.

(Dalje.)

»Nikakor,« je strogo odvrnil. »Ail Vrata so že na tleh,« in pokazal je na drhali Fungov, peš in na konjih, ki so se vsipali skoz obokani vhod, kjer so obstali, po svoje kričali in šli naprej. »Zdaj pa si izberita voditelje in jih popoprajta. Jaz bi jih rad malo nazaj potisnil, da bodo šli naprej v gosti trumi, ne pa raztreseni.«

Vzela sva svoji puški renetirki in storila, kot nama je Orme ukazal; in tako gosta je bila množica ljudstva nam nasproti, da če sva izgrešila enega, sva zadela drugega in jih lepo števila ali ranila ali pa ubila. Usoda nekaj njih voditeljev, da ne govorim o nižjem ljudstvu, je bila točno tako učinkovala, kot je Orme napovedal. Namesto da bi samostojno naprej drli, so se funški vojaiki razpršili na desno in levo, dokler ni bila vsa ona stran četverokota napolnjena z njih tisoči, pravo morje ljudi, ki smo vani metali krogle kot dečki mečajo kamenje v valove.

Nazadnje je pritisk zadnjih pritisnil prednje naprej in vsa divja, zbesnela drhal se je začela valiti preko četverokota naprej; množica, ki je težila za tem, da uniči tri bele moše, oborožene s tem novim in strašnim orozjem. To je bil čuden in grozen pogled; nikoli mu nisem enakega videl.

»Zdaj,« je dejal Orme, »nehaita streljati in storita, kar vama ukažem. Prioravita velblode na kolena petdeset jardov od obzidja, ne mani, in čakajta, da bosta videla konec. Če se več ne snidemo, dobro, potem z Bogom in dobro srečo!«

Šla sva torej; Kvik je dobesečno jokal od sramote in jeze. »O Bog!« je vzkliknil, »O Bog! če to pomislim, da bo Samuel Kvik, narednik pri inženirjih, s petimi svetinjami, doživel to, da ga bodo poslali s prtljago kot kakega trebušastega kapelnika in da bo moral dopustiti, da se njegov kapitan bori s tremi tisoči zamorcev brez pomoči. Gospod doktor, če ga ne bo ven, storite zase, kar najboljšega morete, zakaj jaz pojdem nazaj in ostanem pri njem; to je vse. Tukaj; to je petdeset korakov; na tla, ve mrhe grde« in zlobno je sunil svočega velbloda s puškinim kopitom v glavo.

Od tam, kjer sva bila, sva mogla gledati skoz obok v prostor na oni strani. Veliki četverkotni prostor je bil pravkar videti kot veliki nedeljski shod v Hyde-parku; bil je poln ljudi, katerih prve vrste so ravno šle mimo oltarju podobnega odra v sredini.

»Zakaj ne izpustiš nadnje teh pikajočih čebel?« je mrmral Kvik. »O, vidim njegovo igrice. Glejte,« in pokazal je proti Ormejevi postavi, ki je plezal za neodprto polovico vrat na najini strani in napeto opazoval okrog njih očla, v desni roki pa držal baterijo. Pustiti jih hoče bliže, da bo žakeli boli poln. On...«

Kvikovih opomb nisem več slišal, zakaj nenadoma se je prigodilo nekaj kot potres in vse nebo se je zdelo izpremenjeno v en sam velik plamen. Videl sem kako se je velik del obzidja zamajal na vun in na kvišku. Videl sem, kako je zaprta polovica z bronom obitih vrat veselo skakala in se motovila proti nam, pred njo pa postava nekega moža. Nato je začelo vsakovrstne reči deževati.

Na primer kamenje nas na srečo ni zadelo, in druge boli neprijetne predmete. Čudna izkušnja je to, če ti v hrbet potrka mrtva pest, od svojega rodnega telesa, prav ob tej priliki se mi je to zares prigodilo, in kar je še več; pest je imela sulico s seboj. Velblodi so poizkušali vstati in zbežati; ker pa so hladnokrvne živali in so bili naši še posebej utrujeni, se nama jih je posrečilo pomiriti.

Ko sva se tako nekam brez misli z njimi ukvarjala, udarec naju je bil namreč omamlil, je prispela postava, ki jo je poganjala plešča vrata; zibala se je kot pijana in skoz trah padajoče razvaline sva jo spoznala za Oliver Ormejevo. Obraz mu je počrnel, obleka mu na pol visela iz nje in kri z neke rane na temenu mu je curčila po črnih lasih. V svoji desnici je še vedno držal malo električno baterijo, jaz pa sem takoj spoznal, da nima nobenega uda zlomljenega.

»Zelo uspešna mina,« je zamolklo dejal. Burske melinitne bombe niso nič v primeri s to sestavino. Poidimo, preden si sovražniki opomorejo od strahu,« in zavihtel se je na svojega velbloda.

Minuto kasneje smo odiezili v diru proti Beli peči, dočim je od mesta Harmaka za nami prihajal vik in krik od groze in bolečin. Dospeli smo na vrh grebena, na katerem sem jaz ustrelil jezdeca, in našli smo kot sem pričakoval, da so Fungi postavili močno stražo v dolini za njim, kamor naše krogle niso segle, da bi nas zaleli, če bi hoteli uiti. Ker jih je pa zdaj to, kar se je zgodilo, prestrašilo, saj je bilo zanje nadnaravna nesreča, so sami ušli, videli smo jih namreč skokoma bežati na desno in levo tako naglo, kakor so tih njih konji namreč skokoma mogli nesti.

Tako smo šli nekaj časa brez nepritlik, da si ne prehitro zaradi Ormejevega stanja. Ko

smo predirjali polovico pota med nami in Belo pečjo, sem se ozrl in zapazil, da je za nami drvil trop konjenice krog sto mož močan, ki se je, kot sem domneval, prikazal iz nekkih drugih mestnih vrat.

»Z biči po velblodih!« sem zavpil na Kvikom, »sicer nas zakonje ujamejo.«

Naredil je tako in smo jezдили naprej v omahujočem diru, jezdeci so nas morali vsak hip dohiteti. Mislim sem, da je vse izdubljeno, zlasti ko se je nenadoma izza Bele peči prikazal drug oddelek konjenice.

»Zajeti!« sem vzkliknil.

»Mislim, da gospode, je odvrnil Kvik, »toda ti se mi zde drugačna četa.«

Pogledal sem jih natančneje in videl, da je imel prav. Bila je čisto drugačna četa, zakaj pred njimi je plapolal abatski prapor, ki ga nisem mogel izgrešiti, saj sem proučil, ko sem bil gost tega rodu: bil je čuden trikotnik, zelena zastava, pokrita z zlatimi hebrejskimi črkami, ki so obdajale podobo Salamonovo, sedečo na prestolu. Se veči neposredno za praporom je sredi telesne straže jezдила prelestna ženska postava, oblečena popolnoma v belo. Bila je hči kraljeva sama!

Še dve minuti in bili smo med njimi. Ustavil sem svojega velbloda se ozrl in videl, da so se Fungi vračali. Po dogodkih današnjega jutra očitno niso imeli nobene sle več po boju z višjo močjo.

Gospa v beli obleki nam je prijezdila nasproti.

»Pozdravljeni, prijatelji!« je vzkliknila proti meni, zopet me je namreč nenadoma spoznala. »Zdaj pa, kdo je med vami poveljnik?«

Pokazal sem na razdejanega Ormeja, ki je omahujoč sedel na velblodu in z napol zaprtimi očmi.

»Plemeniti gospode,« je rekla, »če morete, mi povejte, kaj se je prigodilo. Jaz sem vladarica Abatičev, ki ji pravijo Hči kraljeva. Podlejte na znamenje na mojem čelu in videli boste, da resnico govorim.« In odgnala je svoji pačolan in odkrila je zlato krono, ki je kazala njeno dostojanstvo.

Za razvedrilo.

d Zdravilno vino. Možak je naročil zdravilno vino zoper revmatizem. Izpil je celo steklenico. Prodajalec mu je pisal, če hoče še par steklenic. Možakov odgovor se je glasil: »Hvala lepa, imam rajši revmatizem kot pa vaše vino.«

d Moderni zakon. »Za božjo voljo,« je stokal zakonski mož, »moja žena ne zna niti peti niti klavirja igrati.« — »Le potolažite se,« mu je rekel prijatelj, »Boga zabavaj, da ne zna.« — »Seveda bi bilo dobro, toda kaj hočem, ker vseeno poje in vseeno igra klavir.«

Varčna gospodinja rabi edino le

GAZELA MILO

ki je najboljše in najceneje.

Modna in manufakturna trgovina

„PRI IVANKI“

Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 29

priporoča veliko izbiro blaga za jesen in zimo, n. pr.: sukna za moške in ženske obleke, za površne suknje, šamot, hlače, belo in pisano kotenino, cvrtih za postelje, odeje v različnih barvah domačega izdelka, volnene plete, najnovejše svilene in volnene robe, moške srajce, bluze, predpasnike, svilene kravate in razno drugo blago, vse predvoje k: kvalitete ter jako nizke cene.

Veliki hlapec, priden in pošten, ki razume do konj, se takoj sprejme proti popolni oskrbi in dobri plači v župnem dvorcu v Leskovcu pri Krškem. 3811

ZELO PRIJETNO deluje pri drgnjenju hrbta, rok, nog in celega telesa, kot kosmetikum za negovanje kože, zob in ust, lekar-narja FELLER-JA prijetno dišeči »ELSA-FLUID«. Je mnogo močnejši in boljši kakor francosko žganje in že 25 let prijubljen. Tri dvojne steklenice ali 1 specialna steklenica skupaj z zavojem in poštnino za 48 K, pošilja Eugen V. Feller, Stubica donja, Elsatrg 16, Hrvatsko.

BRINJE se zopet dobi pri **Franc Pogačniku**, Ljubljana, Dunajska cesta šte. 36. 3728

Prodajam: Nove bakrene kotle za žganje-kuhe 30 do 100 litrov velike. Ponudbe pod »Kotlic na upravo lista.

HARMONIKA skoraj nova, trivrstna, tri-krat oglašena, je ceno na prodaj. Kje, pove uprava »Domoljubac« pod št. 8826.

Trto PREDIVO,

vsako množino, kupuje po najvišji dnevni ceni. Ponudbe na trdiko **IVAN N. ADAMIĆ**, Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 31., 8452

Maloposestvo v krasni legi pri župni cerkvi v St. Rupertu, Dolenjsko z živino in drugim inventarjem na prodaj. Poslojpe lepo in v dobrem stanju; pripravno za obrtnika, rokodelca ali kot letovišče. Več se izve na licu mesta ali pri lastniku FR. PO-GRAJC, CELJE, BRFG 33.

»DGLJE«
Kupim 10 vagonov bukovega oglja. Po-nudbe prosim na upravnishvo lista pod »Bukovo oglje«, 8840.

Preklic.

Jaz podpisana Alojzija Šklander s Pako št. 6 preklicujem s tem vse, kar sem 4. oktobra t. l. žaljivega govorila o g. župniku Frančišku Vovko iz St. Petra. Govorila sem namreč Maksu Premru in Davorinu Dodiču, pripravnikoma linačne straže v Novem mestu, češ, da je župnik Vovko govoril, da ni treba naznaniti vinskih zalog in pustiti financarjev v klet, ker bom morala sicer davek plačati. Izjavljam v pričo podpisanih prič popolnoma prostovoljno, da ni g. župnik Fr. Vovko govoril nikdar nobene besede o tem, pa tudi nikdar nisem slišala, da bi bil on govoril kaj takega komu drugemu. Pač pa mi je dobro znano, da je g. župnik Vovko javno ljudi miril in svoril pred vsakim nasiljem napram fin. straži in oboroženi sili. Gospodu župniku se zahvaljujem, da se je zadovoljil s tem preklicom, oziroma izjavo in me ni izročil sodišču.

Št. Peter, dne 18. oktobra 1921.

Alojzija Šklander l. r.

Ferdo Florjančič l. r. in Gotlib Anton l. r.,
priči.

Fižol, suhe gobe in laneno seme

kupuje in plača najvišje dnevne cene

KMET & KOMP., Ljubljana,

Gospodarska cesta št. 8. Telefon interurban 319.

Stalna zaloga MOKE vseh vrst, KORUZE, OVSA,

in vseh drugih deželnih pridelkov. —

brinja Zahtevajte ponudbe! 3293

BRZOJAV
iz
ČEHOSLOVAŠKE

Svetovnoznaní poljedelski stroji
združenih tvornic

FR. MELICHAR - UMRATH & CO.

kakor:

Izvirni MELICHARJEVI SEJALNI STROJI,

MELICHARJEVI STROJI ZA KOŠNJO,

UMRATHOVE LOKOMOBILE,

mlatilnice, slamoreznice itd. itd.

SLOVENIJO!

ISČEJO SE ZASTOPNIKI!

Dopisi naj se začasno pošljejo
na naslov:

FR. MELICHAR - UMRATH & CO.

BRANDYS n/L. — ČEHOSLOVAŠKO.

Manufaktura blago

se zpi najceneje pri Angeloslav Hrašnik,
Karlovska cesta 8. Jerancič.

MOKO ZA OTROKE

1 škatola K 35.—

Najboljša hrana za dojenčke

Zelo ojačujoče sredstvo za
bolne na želodcu, rekonva-
lescente in osobito za pre-
malo hranjene ter v obte-
slabe osebe vsake starosti.

DOBI SE POVSOD.

Tovarna kemičnih predmetov hrane

„SALUBRA“ D. D. ZAGREB.

Boškovičeva ul. 73. telefon 7-91.

tvornica: NOVA GRADIŠKA

LEPOTA

kož, obraza, vratu, rok, kakor tudi lepa rest
las se morejo samo skozi razumno nego le-
pote doseči. Tisočera pripoznanja so dospela
od vseh dežel sveta za lekarnarja Feller:

»ELSA« **LILJNO MLEČNO MLO** najbolje
blago, najfinišše „milo
lepote“; 4 kosi z zamo-
tom in poštnino 98 Kr.

»ELSA« **OBRAZNA PO-
MADA** odstrani vsako
nečistost kože, solne
pege, zajedance, nabore
itd., naredi kožo mehko
rožnato-belo in čisto;
2 porcelanasta lončka z
zamotom in poštnino 52 Kr.

»ELSA« **TANOCHINA POMADA ZA RAST
LAS** krepi kožo glave, preprečuje izpadanje,
lomljenje in cepitev las, zaprečuje prhut,
prerano osivelost itd.; 2 porcelanasta lončka
z zamotom in poštnino 52 Kr.

PRODAJALCI ako naročijo najmanj 12 kosov
od jednega predmeta dobijo popust v naravi.

RAZNO: Liljno mleko 15 K; Bismarck 8 K; najfinišši
Hoga-puder Dr. Klingera v veliki originalni škatuli
30 K; najfinišši Hoga zobni prašek v patent škatli
30 K; puder za gospo v vrečah 5 K; zobni prašek
v škatli 7 K; v vrečah 5 K; Sachet dišave za perilo
5 K; Schampoon za lase 5 K; rumenilo 12 listkov 24 K;
najfinišši parfen po 40 in 50 K; Maska voda za lase
50 K; Za te razne predmete se samot in poštnina po-
sebej računa.

EUGEN V. FELLER, lekarnar

Stubica donja, Elsa trg 16, Hrovaško.

Združna Gospodarska banka d. d. v Ljubljani.

Zadnja prilika.

Širi milijone kron

zadene v najprejnejšem slučaju igralec v V. raz-
redu II. kola Državne razredne loterije.

Srečka stane: cela 192 K, polovična 96 K,
četrtina 48 K in osminka 24 K za one, ki so igrali
v prejšnjih štirih razredih. Novi igralci morajo pla-
čati tudi za vse ostale razrede. Naročniki, katerim
se pošiljajo srečke po pošti, naj pošljejo zraven še
8 kron za poštnino in stroške. Naročila se spreje-
majo samo do 2. novembra t. l.

V četrtem razredu je zadela srečka
št. 35.715, kupljena pri Združni gospodarski
banki, glavni dobitnik, ki je znašal

400.000 kron.

Se nekaj srečk ima na razpolago

Združna Gospodarska banka d. d.
7 Ljubljani

Dunajska cesta 38/I.

Pozor mlinarji!

mlinska sita 24 in 32 cm široka, po znatno
znižani ceni, kakor tudi prvo-
vrstna **svilena sita** svetovnoznanne švicarske
znanke Albert Wydler

priporoča trgovina Avgust Čadež, Ljubljana, Kolo-
diverska ulica št. 35, nasproti Stare Tišlerjeve
gostilnice. **Zahtevajte cenike!**
8030

Lanišče in predivo

zamenja v

platno

mehanična vrvarna, terilnica in predilnica

ANTON ŠINKOVEC, Kranj-Grosuplje.

Po nizki ceni dobite lastni izdelek
potovalnih košar, več vrst žime
in morske trave (afrik)

Anton Merhar, pletarstvo
Ljubljana, Sv. Petra c. 22.

Družba „IMPEX“

Ljubljana, Krekov trg št. 10

kupuje vse vrste

klavno živino

in prašiče

po najvišji ceni.

Poroč. prstani
Double verižice
Sienske ure
Bučlike
Zerle ure
Ubani
Najstarejša trgovina ur, zlatnine in
srebrnine **F. ČUDEN**
LJUBLJANA 22, Prešernova 1
Zahtevajte ponudbe!

Miši - podgane stenice - ščurki

in vsa golazen mora poginiti ako porabljaate moja
najbolje preiskua. in splošno hvaljena sredstva kot:
proti poljskim in hišnim mišim 12 K, za podgane 16 K,
za ščurke, posebne močne vrste 25 K, posebno
močna tinktura za stenice 15 K, uničevalec moljev
10 in 20 K, prašek proti mrčesom 10 in 20 K, mazilo
proti ušem pri ljudeh 5 in 12 K, mazilo za uši pri
živini 6 in 12 K, prašek za uši v obleki in perilu
10 in 20 K, tinktura proti mrčesu na sadju in na ze-
lenjadi unič. rastl.) 10 in 20 K, prašek proti mravljam
10 in 20 K. Preprodajalcem popust.

Posilja po povzetju Zavod za eksport:
M. JUNKER, Petrinjska ul. 3, ZAGREB 1.

CENIK z več tisoč
likami
čez konfekcijo, čevlje, klo-
buke, perilo, preproge,
parfumerijo, torbarsko, no-
žarsko, galanterijsko in
kratko blago je ravno kar
izšel. Pisane se danes ponj. Pošlje se vsakomu
zastonj. Izbera ogromna, cene čudovito nizke.
Veletrgovina in razpošiljalnica
R. STERMECKI, CELJE št. 305, Slovenija.

Kupujemo suhe gobe

priporočamo pa vse vrste semen za
poletje in jesen! — Sever & Komp.,
Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Cosulich-Line

(prej Austro-Amerikana)

Trst - Amerika

prevažna notnike v New-York redno 3 krat
v južno Ameriko po 1 krat mesečno. Poja-
nila in prodaja vozni listov.

Simon Kmetec

glavni zastopnik za Slovenijo — Ljubljana,
Kolodvorska ulica 26.

Zajčje kože kupuje tovarna klobukov ŠEŠIR d.d. Šk. Loka.

Potrebno in koristno je,

da brez odloga potrdite sprejem denarja, ki Vam prihaja iz Amerike po našem
posredovanju potom kr. poštno-čkovnega urada.

Pazite, da boste naznanili pošiljatelju natančni znesek, ki ste ga sprejeli,
in dan, ko Vam je bil izplačan.

Radi mnogih pritožb ameriških rojakov o nesprejemu denarja v stari do-
movini in vsled nepotrebnega preiskovanja pri nas ter po poštah, Vas to prosimo.

Enake pritožbe so se po strogi preiskavi dosedaj izkazale skoraj v vsakem
slučaju kot neopravičene. Večkrat se dobe ljudje, ki posebno sorodnikom radi
prikrivajo sprejem poslanega denarja, češ, bo raje še poslal, ker bo mislil, da
smo v potrebi. V resnici pa dosežejo nasprotno. Ko se po oficijelni preiskavi
pošiljatelj prepriča, da je bil denar pravilno izplačan, izgubi spoštovanje in za-
panje ter mnogokrat dolgo traja, predno se odloči poslati zopet kakšen denar.
Konečno se obračamo še na one rojake in rojakinje, ki vsled malomarnega po-
slovanja nekaterih posredovalcev čakajo po več mesecev na poslani denar, da
priporočajo svojim sorodnikom v Ameriki pošiljati denar potom naše banke,

Točna postrežba — to je vedno bilo in bo ostalo naše geslo.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 CORTLANDT STREET, NEW YORK, N. Y.

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA D. D. v Ljubljani

posluje začasno v prostorih Za-
družne zveze, Dunajska c. 38|I.

Podružnice:

SOMBOR, MARIBOR, DJAKOVO, SPLIT,
SARAJEVO, ŠIBENIK.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombar-
dira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute
in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na
vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne
transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk Državne Razredne Loterije.

Izplačuje svojim klijentom vsak znesek
brez odpovedi v gotovini.